۵ ذوالقعده ۱۳۲۶ — شنبه — ۱۵ نویابر ۱۹۰۸

اقتصاد

بهاسی :
یلغه ایکی صوم، یارتی یلغه بر صوم.
نسخه‌سی بکرمی تین. خارج گه ایکی آلوش.
اعلان سطری یکرمی بش تین.

آدریس :
Контора редакція «ИКТИСАДЪ»
Самара, Казанская ул. д. № 77

Rédaction IKTICAD Samara
(Russie)

تجارت، زراعت و صناعت دن هم قریه حاجتلرندن بحث ایدر آیلق مجله‌در. نومر ۳

بایلقنك بر ملتدن ایکنچی ملت‌که آوشمقی.

بعض بر سببلر وتدبیرلر آرقیلی بر ملتنک بایاقی یعنی قولنده اولغان یورط، یر، صو واورمان کبی نرسه‌لری بشقه‌لرغه کوچمك عادتی واردر. مثلا: اوطز یللر الك قارص شهری تمام بر مسلمان شهری ایدی. آنده اولغان یورطلر، یرلر بارچه سی مسلمانلر قولنده ایدی. صوکره آندن مسلمانلر بر وقت کوچدیلر؛ یورط، یرلرینی بیك آرزان بها ایله ارمنیلرگه صاتدیلر. بو کون ایسه قارص شهری تمام بر ارمنی شهری اولمشدر. دیمك قارص مسلمانلرینك بایلقلری اوطوز یل ایچنده ارمنیلرگه تمام کوچوب بتمشدر.

اوشانداق یتمش یللر مقدم قافقاز ده اخالیسخ شهرنده باری بر نچه گنه ارمنی یورطی وار ایدی. بشقه‌لری بارچه سی مسلمانلر قولنده ایدی. حالبوکه بو کون آنده بر نچه گنه مسلمان اویده یوقدر.

بو حال مسلمانلردن بشقه‌لرده ده کوریلمکده در. اورال بایلقلرینك اجنبیلر قولینه کرمکندن روس غزته‌لری کون بکون زارلانالار. بر وقت بارچه سی اجنبیلر قولینه گیتمکدن قورقالار.

بو کونلرده آفستریا ـ ۋینکریه بوسنه وهرسك‌نی اوزمنکی دیب اعلان ایتکاچ بوڭا رضا اولماغان بوسنه‌لولر آندن هجرت ایدرگه باشلادیلر. بونلرنك یورط یرلرینی آرزان بها ایله صاتوب آلوب مجارلرغه صاتمق ایچون مجار بایلری اتفاقلر یاصاغانلر؛ طبیغی بر نچه یل ایچنك بوسنه لولرنك املا کلری مجارلر قولینه کروب، اول یرلر تماما مجارلر یری اوله

چقدر. یعنی بر نچه یل ایچنده بو سنه‌لو لرنگ بایلقلری طاوش سز، طنسز اوله رق مجارلر قولینه کوچوب بته‌چکدر.

باکو مسلمانلری قولندن نیفت چیشمه‌لرینک کوچمکی، حاجی طرخان نوغایلری قولندن یوزم باغچه‌لرینک کوچمکی، باشقرد یرلرینک باشقه‌لر قولینه توشمکی، قرغز بایلقلرینک حاخوللرغه کوچمکی، بزم عصرمزده - بزم کوز آلدمزده اولغان شیلردندر.

ایشته اوشبو طریقه بر ملتنک بایلغی ایکنچی بر ملتکه آوشمق دنیاده وار اشدر. لکن آنگا سببلر نرسه‌لردر؟

بونی هر کم یخشی تبکشروب آنگلامق لازمدر.

ملت قولندن بایلق کیتونک سببلری.

بر ملت قولندن بایلقنک کتمکینه سببلر کوبدر. بو اورنده بونلرنک بارچه‌سینی بیان ایتمک ممکن اولماسه‌ده برنچه باش سببلرینی بیان ایتمک ممکندر.

قولدن بایلقنگ کیتمکینه سببلرنک بریسی یورط، یرکبی غیر منقول ملکلرنی صاتوب آقچه‌سنی باشقه نرسه‌گه طوزدرمقدر. بو کونگه چه نه قدر یرلر مسلمانلر قولندن کیتکان اولسه بارچه‌سی اوشبو طریقه کیتمشدر. مسلمانلر هیچ کرکمگان یرگه تورلی طرفلرغه هجرت ایتکانلر. یورط، یرلرینی آرزان بها ایله باشقه‌لرغه صاتقانلر. صوڭره یا کادن یورط یر آلا آلمافانلر. قارص مسلمانلری اخالیسخ مسلمانلری هم رومانیاده کوستنجه شهرینک مسلمانلری بارچه‌سی یورط یرلرندن هجرت آرقاسنده آیرلمشلردر.

آقچه سینی باشقه نرسه‌گه صرف ایتمک ایچون یورطنی وعقارنی صاتمق اسلام شرعتنچه یخشی اش دگلدر. افندیمز علیه السلام دیور: «سزلردن برگز یورط یا که عقار صاتسه آنگا آنگ آقچه‌سی مبارك اولماسقه تیوشدر. مگر آنی اوزی کبی عقارگه یا که یورطغه کرتسه گنه مبارك اولور» دیور (مشکات باب الشفعه گه مراجعت ایدیله)

افندیمز علیه السلام بو سوزی ایله اقتصاد قاعده‌لرینک ایك الوغسینی بیان ایتمشدر. بو حدیث شریفنک تفسیرنده علماء کرام غیر منقولاتنک آقچه سنی منقولاتکه صرف ایتمک مستحسن اش، یعنی کورکام اش دگلدر، زیره عقار باقیدر. منقولات ایسه فانیدر، دیه بیان بیورمشلر. بونی هر کم دقت ایله ملاحظه ایتمک لازمدر. یر، صو، اورمان کبیلر عقاردر؛ آلطون کموش صالم، کبیلر منقولاتدر.

عقار آقچه سینی عقارغه کرتمك ، منقولات که صرفدن صاقلانمق ، بایلقنی قولده صاقلامق ایچون بر نچی رعایه‌سی لازم قاعده در. ایشته شونك ایچوندرکه: باشقرد قردشلرمز کبی قرللرنده یر، صو واو، مالنلری کوب بولغان طائفه لرگه، هر طرفدن، بلگان کشیلر یولوینی صاتوب قوللرندن منگواك بایلقنی چقار ماسقه قات قات توصیه ایده لر. بز بو توصیه نی قردشلرمز که یا گادان تکرار ایته مز.

خصوصا تیمر یولغه یاکه شهرلرگه وآغن صولرغه یاقن یرلرنی صاتمق زور خطا اشدر.

ملتدن‌ملتکه بایلق آوشمقنك ایکنچی سببی: برملت ایکنچی ملتدن آغر شرطلر وکوب فائض (پروسینت) لر ایله آقچه آلمقدر. بانقه‌غه‌رهن صالونغان‌یورطلرنك کوب وقتده کیری آلونماغانلقی بانقه ایله اش قیلغان‌کشیلرنك‌یارتی مشقتلری‌فائض تولامك ایچون صرف ایدلدیکی‌هرکمنك معلومیدر. شونگ ایچون آوروپالولر بر یرگه خواجه بولورغه تلاسه لر ایگ الك آنده بانقه آچارغه اجتهاد ایده‌لر. اوتکان یللرده ایرانده‌کریدیت بانقه‌لری آچمق‌ایچون‌نمسه لر کوب اجتهادایندیلر.

بوبل اصلاو اتحادی طرفدارلری اوزلرینگ‌اقتصادی فائده‌لرینی برلشدرمك ایچون الك اول بر ملی بانقه‌آچارغه قرار ویردیلر.

بایلق آوشمقنك سببلرندن اوچونچیسی: ملت اوزینك بازارلرندن واوزینك امتیازلرندن اوزی فائده‌لنه آلماینچه آنلرنی باشقه‌لر قولینه بیارمکدر. بر ملتنك بازارلرینه وامتیازلرینه کم خواجه اولسه، آنك بایلقلرینه دخی شول کشی خواجه‌در. ایشته شونـك ایچوندرکه آوروپالولر هربرده امتیازلر آلورغه اجتهاد ایده‌لر. حتی تجارت امتیازلری آلمق ایچون قوراللر ایـله صوغشوب قانلر توکگان ملتلرده واردر. ١٩٠٤ ـ ١٩٠٦ یلده یاپونلر اوزلرینه مانجوریه بازارینی آچمق ایچون روسیه اوزرینه محاربه آچدیلر.

بو کون بتون آوروپا حکومتلرینك سیاستلری باشقه‌لرنك بازارلرندن وامتیازلرندن فائده لنمـك اوزرینه قورلمشدر.

عثمانلی حکومتی مکهٔ مکرمه تیمر یولینك امتیازلرینی گیرمانیالولرغه ویرگان ایدی. بونگ ایچون انگلیزلر عثمانیه‌غه آچیغلنوب آنك باشینه تورلی تورلی بلالر کتورمکه اجتهاد ایتدیلر. بوده عثمانلی بایلقینك گیرمانیالولرغه کیتوندن کونلادیکلری ایچوندر.

بو کون ایران هم عثمانلی حکومتلری اوز یرلرنده بر قدر یرگه تیمر یول صالمق اولسه‌لر یاکه بر شرکت تشکیل ایتمك اولسه‌لر یاکه بر معدن کشف ایتمك وبر لیمان آچمق اولسه‌لر بارچه‌سینك امتیازلرینی آوروپا دول

معظمه‌سندن برینه ویورگه مجبوردرلر . بونلرنك بو اشلری تأسف ایدیلنه‌چك حاللردندر .

بایلق آوشمقنك سببلرندن دورتنچیسی : بر ملت اوز قولنده اولغان بایلقلردن استفاده ایده بلمه‌مکدر . قولنده بیك کوب یرلری اولغان بر طائفه اول یرلرینی معطل یاتقرسه‌لر اول یرلر آنلر قولندن کیتن چکدر . زیره جناب تعالی نعمتینی آنك قدرینی بلمکان کشیلر قولندن آلاچقدر .

اسلام یرلرنده یرنی تیك یاتقرغان کشی‌لرنك قولندن آلوب بشقه‌لر قولینه ویره‌لر . شریعتنك حکمی بویله‌در . یالقاولقنی یاکه اسرافنی شریعت اسلامیه هیچ کمگه جائز کورمیدر .

اقتصادی محاربه

بر ملت ایکنچی ملتنك بایلقینی اوزینه آوشدرمقنی تلاب ایکنچیسی ده اول بایلقنی اوزنده قالدرمق نی تلاسه ، ایکی ملت آراسنده بر تورلی طارتشمق وجوده کلور . بونی اقتصادی محاربه دیو تسمیه ایله‌لر .

اقتصادی محاربه سونگی و قلج کبی قوراللر ایله اولماز ، بلکه تورلی حیله‌لر و پولتیقه‌لر ایله اولور . بعض وقتلرده اقتصادی محاربه‌نك قورال محاربه سینه‌ده سبب اولمقی واردر . ایکی اوچ سنه مقدم ارمنیلر ایله قافقاز تاتارلری آراسنده اولان اقتصادی محاربه هر ایکی طرفدن کوب اوترشلرگه سبب اولدی .

نمسه‌لر ایله پولشا پالاکلری آراسنده دخی کوب یللردن بیرلی اقتصادی محاربه دوام ایتمکده‌در . نمسه‌لر پالاکلرنڭ یرلرینی اوز قوللرینه توشرمك ایچون هر تورلی حیله‌لر ایتدیلر . لکن هر مرتبه سنده معرفتلو پالاکلر آنلرغه قارشو طوردیلر .

بر وقت پالاك یرلرینی صاتوب آلوب آنده نمسه‌لرنی اورناشدرمق اولغانلر ایدی . شول وقت پالاکلر آرتق یرلرینی اوزلرینڭ برسز قردشلرینه اوزلری ایتوب تیگون بیردیلر ؛ اما نمسه‌لرکه قیمت‌بها ایله ده بر قارش توپراق صاتمادیلر .

صوڭره نمسه‌لر پالاك یرلرینی کوچلاب صاتوب آلورغه قرار ویردیلر ، بوڭا قانون یاصادیلر . پالاکلر ایسه بوڭا قارشو نمسه ماللرینه بایقوت اعلان ایتدیلر ، یعنی نمسه‌لردن هیچ نرسه صاتوب آلماسقه و آنلرغه اوز اختیارلری ایله بر تین آقچه ویرماسکه عهد ایتدیلر . اوشبو طریقه دائما هر ایکی طرفدن تدبیرلر قورلمقده‌در . قایسی غالب ، قایسی مغلوب اولاچقی حاضرگه معلوم دگلدر .

کوب وقتده اقتصادی محاربه ایکی ملت آراسنده چن دشمانلقغه سبب اولادر . اقتصادی جهتدن بری برینه دشمان اولغان ایکی ملت ، بری ایکنچیسی نڭ معرفتلو اولماقینه راضی اولمایدر . شونگ

ایچون کوب وقت بری ایکنچیسینگ بالالرینی مکتبلرگه قبول ایتدرمازکه اجتهاد ایت‌در. بزم روسیه ده اوکلرنگ یهود بالالرینی مکتبلرگه قبول ایتدرمازکه طرشمقلری بوندندر.

بعض وقت اقتصادی دشمانلر یمان واسطه‌لرگه‌ده ارتکاب ایت‌ار. دشمانلری بار ملکلرینی‌صاتوب بار بایلقلرینی تاشلاب کیتسونلر ایچون آنلرنی‌هجرتکه مجبور ایده‌لر. بونگ ایچون آنلرنی جبر و ظلم ایده‌لر یاکه آنلر آراسینه تورلی یالغان خبرلر تاراتالر.

قافقازده ارمن وتاتار آراسی بوزلغان وقتلرده ارمنیلر اوشبو طریقه بر یالغان خبر چغاردیلر. آنلر قافقاز مسلمانلرینه اوشبو طریقه معلوم ایتدیلر: «روس حکومتی جماعتکه معلوم ایده‌درکه آلتی آیدن صوڭ هر ملتدن عسکر آلنه‌چقدر. تلاگان‌کشی ترکیه‌گه کوچسون! حکومتدن رخصتدر. کیتمی قالغانلردن مطلقا عسکر آلنه‌چقدر» دیو. بو خبرنی چغارمقدن مقصودلری مسلمانلرنی‌ترکیه‌گه کوچرمك و آنلرنڭ یرلرینی، یورطلرنی آرزان‌بهاایله اوزلری‌صاتوب آلوب آنلرنی ارمنی ملکی یاصامق‌ایدی. لکن مسلمانلر بوگا آلدانمادیلر، کوچمادیلر. شولای‌اولسه‌ده قارا خلق آراسنده کوب تشوبشلرگه سبب اولدی.

ایشته بو یازغانلرمز اقتصادی محاربه‌گه برر مثاللر در. بوکون آوروپا سیاستی بارچه‌سی اقتصادی محاربه اوزرینه قورلمشدر. بو اورنده بونلرنڭ بارچه‌سینی بیان ایدوب بتورمك ممکن دگلدر.

اقتصادی محاربه‌ده یڭلگان ملت مطلقا منقرض اولاچقدر. بو بابده هلاکتدن قوتقاراچق الڭ فائده‌لی ایش مدافعه در. یعنی دشمان نه‌کبی تدبیرلر قیلسه بارچه‌سندن خبردار اولوب آڭا قارشی تدبیرلر ایله مقابله ایتمکدر. لکن بونڭ ایچون اهالینڭ معرفت اولمق، حیله و پولتیقه‌دن خبردار اولمق‌لازمدر؛ بوقسه معرفتسز خلق اوزی توغروسنده ایدلمش تدبیر وحیله‌لرنڭ سولرینده دوشنمز. دوشنسه‌ده آڭا قارشو مدافعه ایده بیلمز، شونڭ ایچون مطلقا مغلوب اولوب معرفتلولر قولنده اسیر قالور. قوربه کبی تام بر حکومتنڭ دگر آرتنده‌غی یاپونلر قولنده اسیر قالماقلری بوگا دلیلدر.

اقتصاد نقطهٔ نظرندن بلغار استقلالی

کوب زمانلر مقدم ترکیه حکومتی اوز حلقینی صناعتکه وایش‌که اوگراتدرمك ایچون ترکیه‌گه اجنبیلرنی چاقرغان، هم آنلرغه بر درجه امتیازلرده ویرگان ایدی. بو سببدن ترکیه ده اجنبیلر آرتق کوبایوب کیتدیلر: بوکون هر یرده امتیازلرغه مالك آوروپا

لولردر. ترکیه بابلغی کوبسی آنلر قولنده در. بوکون بو اش ترکیه ایچون پك فائده‌لی اولماسه ده بر باشلانغان اشنی توقتاتورغه، اجنبیلرنی ترکیه ده تجارتدن منع ایدرکه هیچ یول یوق ایدی.

الله ویردی، بلغارلر استقلاللرینی اعلان ایتدیلر. بو اعلانلری ایله آنلر اوزلرینك اقتصادی حقوقلرینی هیچ اوبلاماغان یردن کیه‌وتدیلر. بلغاریه‌نك استقلالی رسما تصدیق ایدلگاچ، بلغاریه ایله ترکیه آراسینه کمرك‌خانه‌لر بنا ایدیله‌چکدر، بلغارماللرینی ترکیه‌گه پوشلینه‌سز چغارمایه‌چقلردر. شونك ایچون ترکیه بازارلری بلغار سوداگیرلرندن بر قدر آرینه‌چقدر. بوندن صوڭ بلغارلرغه امتیازلرده یتملك ایله ویرلمیه‌چکدر. بونك اوستینه دخی بلغارلر ترکیه‌گه ایکی یوز میلیون روبله مقدارنده اسکی بورچلرینی تولرگه مجبور اولاچقلردر. بو جهتلردن قاراغانده بلغار استقلالی ترکلر ایچون فائده‌لی، بلغارلر ایچون ضررلیدر. بناء علیه ترکلر بلغار استقلالینه راضی اولمقلری احتمالدر؛ لکن بر نچه سنه‌لردن بیرلو صاقلانوب کلگان برلین معاهده‌سینی باشلاب بوزمق مسئله‌سی بر آز مشکلدر. بونی نسخ ایتمك ایچون آنی امضالاغان حکومتلرنك رضالغی لازمدر؛ بونلرنك رضالقلری ایسه ینه ارزان توشمیه چکدر.

تجارت

آقچه‌غه اورن ایزلمك

هر سوداگیر آزمی، کوبمی آقچه‌سینی فائده‌لی اشلرده اشلاتوب آنی آرتدرمق قصدنده سعی ایده‌در؛ آقچه‌لی کشیلر هر ملتده یوق دگلدر؛ لکن آقچه‌غه موافق اورن تابمق، یعنی آقچه‌نی کرنکانده یته‌چك قدر طابش ویره‌چك بغشی بر اش تابمق مشکلدر.

شولای اولسه ده آوروپالولر بونی بیك ازلیلر، آقچه‌غه اورن کورنگان یرلرگه کشیلر یباره‌لر، قاراتالر، اوزلری هر کون فکرلیلر، اویلیلر، هر نچوك اولسه‌ده کوبراك فائده کیتره‌چك بر اش تابمقچی بولالر. بونلرنك بو اشلرینی: آقچه‌غه اورن ایزلمك، دیب تعبیر ایدیله‌در. آقچه‌غه ازرلنگان اورن، طبیعی، بانقه‌لر ویرگان قدردندن آرتق فائده ویره‌چك اورندر.

اوتکان سنه انگلیزلر سیبریانی سیاحت ایتدیلر، سیبریاده انگلیزلر آقچه سینه قای برلرده اورن وار بولدقینی یخشی تیکشردیلر، بو یل ایسه آنی غزنه‌لر آرقلی خلقلرینه معلوم ایده‌لر.

بزده آقچه‌غه اورن ازلمك عادتی اصلا یوقدر. بزده اش باشلاغان کشی مطلقا باشلیدر. اوزینگ شهرنك اوزینگ ایپداشلری آراسنك کورنگان اشلرگه باشقه‌غه ذهنی اصلا کیتمیدر. شونك ایچون بر شهر خلقی کوبراك وقت بارچه‌سی بر تورلی نرسه ایله سودا ایده‌در. شهرینه قاراب بارچه‌سی لیمونچی یاکه بارچه‌سی چینکچی اولادر.

دنیاده شغللنمك ایچون شغللر بیك کوبدر. لکن قایسی فائده‌لی اولدقینی آلدن آڭلامق کوب نرسه‌نی بلمك‌گه هم یراقدن کورمك‌که موقوفدر. یهودلر هیچ کم‌اویلاماقان وهیچ کم بلمگان‌نرسه‌لر ایله تجارت ایده‌لر. بو ایسه آنلرنك آقچه‌غه اورن ازلتمك‌توغروسنده‌اولان مهارتلری ایچوندر.

بزم مسلمان آقچه‌لرینه‌ده، اگر ازلانسه اورنلر کوبدر. مسلمان آقچه سینه، مسلمانلرنك اوز آرالرنده‌ده کوب اورنلر وار در. لکن مع التأسف اول اورنلر نك هیچ برندن مسلمانلر اوزلری فائده‌لنمیدر. مثلا هر یل مسلمان بایلری مکهٔ مکرمه‌گه کیده‌لر؛ هر یل نچه ونچه ملیونلر آقچه صرف ایده‌لر. بونلرنك حاجیلری ایله تجارت ایتکان بر مسلمان یوق، دیمك ممکندر، بارچه‌سینك صرف ایتکان آقچه‌لری اجنبیلر کیسه‌سینه کیتمکده‌در. الك زمانلرده حاجیلر استانبولغه کروب مسلمانلر قولنده بو آز آقچه قالدرالارایدی، بو کون ایسه اولده یوق.

نچه ونچه یللردن بیرلی شول بر یولدن یورگان مسلمانلر، فکر ایتوب اوز حاجیلرینی یورتور ایچون مخصوص برنچه پاراخودلرده یاصی آلمادیلر. والحال بزم حاجیلر ایچون اجنبیلر مکمل فلوتلر وجودگه کتوردیلر. بو کون «دابراوولنی فلوت» ووسسکی اوبشستوا وبلمم نه‌لر مسلمانلرنی‌اوستنی اوستینه تیاب هفته صایون مکهٔ مکرمه‌گه یونالالر.

بزم مسلمانلر آراسنده بوکا آقچه تابلمادی دگل فقط بو کونه قدر، بواش مسلمانلردن هیچ کمنگ فکرینه کلمدی، سببده بزده آقچه‌غه اورن ازلمك عادتی اولمغانلقدر. بوندن صوك مسلمانلرده بو بابده فکرلر یورتورلر دیه امید ایده‌مز.

شرکت اموالی

قول کوچلرینی برگه برلشدرمك نه قدر ضرور اش ایسه، ماللرنی برگه

بر لشدرمك دخی شول قدر ضروردر . تیمر یوللر صالمق ، بانقه‌لر آچمق ، استراخاوای اشلری‌ایله شغللنمك وغیرلر کبی، بیك کوب اشلر کوب آقچه‌لرغه توقف ایده‌در . آقچه‌غه توقف ایتمکان اشلرده آقچه ایله ایکنچی‌تورلی اشلنه‌در. شونك ایچون مال خواجه‌لری برگه اویوشوب شرکت یاصامق عادتی‌کوبدن واردر . ماللرینی برگه قوشقان برنچه کشینك اتفاقلری « شرکت » یاکه «قومپانیا» دیب آتالادر.

شرکتلر مقصدلرینه ، شرکت طریقلرینه هم اعضالرینك مسئولیتلرینه قاراب تورلی نوع‌لرگه آیریله‌در . بزنم روسیه‌ده ماده‌چغارمق، تجارت ایتمك ، قرض ویرمك هم استراخاوات ایتمك مقصدلری ایچون شرکتلر یاصامق مشهوردر . شریکلر اشلرینی اوزلری اداره ایتمك ممکن اولدیقی کبی بتون اشنی اوز آرالرندن یاکه چیتدن بر کشیگه طابشرمقده ممکندر . دیمك شرکت ده‌اعتبار خدمت‌گه دگل مالغه‌در. شریکلر نك اداره‌گه، فائده وضررغه‌هم مسئولیت که قاطناشماقلری ایسه تورلی شرکیده تورلیچه اولادر .

روسیه قانونی شرکت واتفاقلرنی باشلوچه اوچ قسم‌گه تقسیم ایده‌در . برنچیسی: « پولنی طاواربشستوا » یعنی شرکت مفاوضه‌در . بو شرکتك شریکلر بتون ماللرینی برگه قوشدقلری کبی خدمتلرینی‌ده برگه قوشالار . یعنی شریکلر آرالرنده تام مساوات اولمق شرطیله عقد شرکت‌ایدرلر؛ بو شرکتده اعضالر هر قایوسی بتون شریکلری اسمندن اش قیلورلر . شونك ایچون شریکلردن بری طرفندن ویرلگان عهد ایچون باشقه شریکلر بارچه‌سی مسئول اولورلر .

قانونده شرکت مفاوضه‌نی تارغاوی دوم دیب آتالادر . هم شریکلرنك بارچه سینه نسبت‌ویریله‌در . فلان قردشلرنك‌تارغاوی دوملری دیمك، کبی.

بر تارغاوی دومنك اعضاسی شولوق‌وقتده‌ایکنچی بر دومنك اعضاسی اولمق ممکن دگلدر.

تام مساوات اوزره شرکت‌یاصامق شریکلر آراسنده کامل اتفاق اولمقنی صوریدر . شونك ایچون بویله شرکت کوبراك وقت قردشلك یاکه دوستلق ایله ارالری باغلانمش کشیلر آراسنده اولادر. اعضالریده ایکی، اوچ یاکه دورت ، بش‌دن آرتق اولمایدر. غالبا بوندی شرکت آتالرندن میراث طریقی اوزرینه بر قدر مال آلغان وآنی بولورگه موافق تابماغان قردشلر آراسنده اولادر.

بعض وقت مال خواجه‌سی تارغوی دوم یاصاب اوغلینی، یاکه کیاوینی،یاکه توغمه قردشلرینی اوزینه شریك ایتوب قوشادر . بونك ایله آنلرنی اشکه وتدبیرگه اوگراتوب صوگره بتون اشنی آنلرنك اوز قوللرینه طابشرادر.

بعض وقتده بایلر اوزلرینک پریکازشیکلرینی اوزلرینه شریك ایتوب قوشالار. بوندن مقصدلری آنک الگگی اینکان خدمتلرینه قارشو بر مکافات ایتمك هم کیلچکده اشکه بتون اخلاصی ایله اجتهادینی صرف ایتسون ایچون آنی اشکه باغلامق اولادر.

(آخری وار)

سوداگیر بالالرینك تربیه سی

سوداگیر بالالرینی تربیه‌ده اوچ نرسه‌گه دقت ایتمك لازمدر. برنچی: آنلرنک ملتپرور اولمقلری. ایکنچی: مال تابابلمکلری؛ اوچونچی: مال طوتابلمکلریدر. مال تابا بلمگان یاکه مال طوتا بلمگان بالالر، بر وقت آتالرینكماللرینه خواجه اولسه‌لرده آنلر آنی بیك تیزلکده بتوره‌چکلردر. ملتپرور اولماغان بالالر بر وقت اولوغ دولتلی کشیلر اولسه لرده، ملت ایچون آنلردن فائده چقمایه‌چقدر، شونک ایچون بو اوچ اشکه آنلرنی کچکنه‌دن عادتلندرمك لازمدر.

تربیه علماسی بالالرنك قوللرینه کچك باشدن پورت‌مانیت هم آقچه ویرمکنی معقول کوره‌لر؛ بو اش آنلرنك آقچه طوتا بلمکلرینه سببدر، دیلر. صوکره عقل چیگینه یتکان بالالرغه اوز راصخودلرینه اوز کیسه‌لرندن صرف ایتدرمکنی معقول کوره‌لر، بو اش آنلرنك آقچه لرینی اورنلی صرف ایتمکلرینه سببدر، دیلر. فقط صرف ایتکانده اورنسزغه صرف ایتسه‌لر یاکه حاجتندن آرتق صرف ایتسه‌لر تیزلکده آنکا آنک یارامغانلقینی آنکلاتمق لازمدر، دیلر. صوکره اش اشلارلك چیککه کیلگان بالالری، آتالری نه قدر بای اولسه‌لرده باشقه بر کشیگه خدمتکه ویروب اشکه اوگراتدرمك یاکه شرکت طریقی ایله اوزلرینه قوشوب اشکه اوگراتمك لازمدر، دیلر. بونك ایله قات قات توصیه ایده‌لر.

گیرمانیا ایمپراطوری اوزینك اوغلینی اشکه اوگره‌تمك ایچون بر مغازین‌گه تابشردیقنی بو یل غزته‌لرده یازدیلر؛ بونکا هرکم دقت ایتمك لازمدر. بوقسه مال طوتارغه اوگرانمگان کشی، قولینه بردن مال ویرمك بیوك خطا اشدر.

بونك ایله برابر آنلرنی اوقوتمق تجارت ایچون لازم فنلردن خبردار ایتمك لازمدر.

بزم سوداگیرلر ملت ایچنده الك مققدرخلقدر. بونلرغه اتفاق ایدوب اوز بالالرینی لایقنچه تربیه ایتمك ایچون مخصوص بر مکتب بنا ایتمك کوبدن لازم ایدی. لکن نه ایچوندر، بوبابده تشبثلر کورنمیدر.

سوداگیر بالالرینك تربیه سی ایچون مخصوص بر مکتب مطلقا لازمدر.

بو مکتبده علوم اسلامیه ایله برابر تجارت مکتبلرنده اوقیله‌چق فنلرده اوقولمق تیوشدر، انشاءالله بوندن صوڭ بو بابده سوداگیرلرمز غیرت ایترلر. اوز باللری ایچون قچانده اولسه بر مکتب بنا ایدرلر. آنده فقر تجارت طوغروسنده بلمکی تیوش اولغان نرسه‌لرنی هر نچوك اولسون بلورکه طرشمق شاکردلرنڭ اوز ذمه‌لرنده اوله‌چقدر.

تجارت بابنده طلبه ایچون لازم اولان معلومات آز آز اولسه ده اقتصاد صحیفه‌لرنده درج ایدیله‌چکدر. بویله معلومات رسالنی مکتبلرنڭ تجارت شعبه‌سنده اوقلمقده اولان اثرلردن ترجمه ایدلمکده در. شونڭ ایچون سوداگر اولاچق کشیلرگه خصوصا محترم شاکردلرگه اقتصادنی باشدن دقت ایله اوقومقلرینی توصیه ایده‌مز.

روسیه و ترکیه تجارتی

ترکیه ده آفستریا مالینه بایقوت یاصالغان سببلی آنده روسیه دن بیك کوب مال کیله باشلاغان. روس مالینی آلوچی کوبدر. ترکیه‌گه محبت اظهار ایدوب هندستان مسلمانلرینده آفستریا ماللرینه بایقوت یاصاغانلر.

استانبولغه سیاحت که کیتکان یوسف افندی آقچورین جنابلری محترم «وقت» غزته‌سینه یازغان بر مکتوبنده قزان زاودچیلرینه ترکیه‌گه شروپی ایلتمکنی معقول کوره‌در. ترکیه بازارلرنده شرپی غه اورن وار ایمش، بو بیك بخشی خبر در. قزان مسلمانلرینه ترکیه‌گه مال صاتمق بیوك شرفدر. ایندی مسلمانلر، خارجی تجارتلرگه ودینگز تجارتلرینه‌ده باشلارغه وقتدر. سوداگیر اوغلی سوداگیر اولدقلرینی عالمگه کورستمك تیوشدر. قزان ایله ترکیه بازارلری آراسی یراق دیمك جائز دگلدر. بابالرمز پاراخودلر وتیمریوللر یوق وقتده، بیابان عربستان ایله صاتو ایتمشلر.

ترکیه ایچون حاجت نرسه بالکز شرپی غنه دگلدر. آنده مای‌ده بیك کرك دیلر. بناءعلیه اورنبورغ وقارغالی بایلرینه‌ده ترکیه ده بازارلر واردر. طبیعی ترکیه ایچون بشقه کرك نرسه‌لرده روسیه‌ده کوبدر. فقط ترکیه بازارلرینی بلشمك، آنده مسلمان آقچه‌سینه اورن ازلمك ایچون انابتلی، معلوماتلی وکیللر کوندرمك لازمدر. باشقه ملتلر هر وقت بازارلرنی وکیللر آرقلی بلشدره‌لر. بازارلرنی بلشمایچه طوروب آنده مال ایلتمیلر. بزگه‌ده شول یولدن یورمك لازمدر.

انگلیز ملیونلری قایلرده اشلی ؟!

محترم وقت‌ده اوقدق: بغداد موصل طرفلرنده نیفت چقارر ایچون انگلیزلر بر شرکت یاصاغانلر. اورال بوینده‌غی آق آلتون پریسکه‌لرندن آنطونفلر پریسکه‌لرینی انگلیزلر ۷ ملیون صومغه، طاراسف نقینی ۲ ملیونغه، پربیتقوف پریسکه‌سنی ۶ ملیون صومغه صاتوب آلغانلر. بوندن معلوم‌درکه انگلیزلر آقچه‌غه اورن‌ازلمک طوغروسنده نه قدر اجتهاد ایده‌لر و نه قدر برافدن کوره‌لر؛ آنلر بای اولماینچه تیشلاسونلر؟!

برنچی تجربه

پتربورغ بازارلرینه صبو یادن پارنوی ایت ایلتمک بو کونگه‌قدر کورلکان اش دگل‌ایدی. تجارت‌غزته‌سینک خبرینه کوره: علیم میرزا مقصودف جنابلری قورغان استانسه‌سندن پارنوی ایت آلوب، صالقون ۋاگونلرده توقز کون ایچنده پتربورغغه ینکوگان. ۋاگونلر ۵ درجه‌سنده یلی، یرلردن اوتکان اولسه‌ده ایچنده همان ۲ – ۳ درجه صالقون طورغان. ایتلر بیک یخشی کیلگانلر. پودی بش صوم یکرمی‌تین‌دن صاتولغان. اول کون پتربورغ‌نک اوزنده صویلغان ایتلرنک پودی ۵۸۰ تین بولغان.

پارنوی ایت‌نی سبریادن پتربورغه قدر ایلتمک ایچون یول حقی پودغه ۸۵ تین چقادر. اما آیاقلی کوبنچه ایلتمک ایچون پودغه ایکی صوم چقادر. قش کونی طوک ایتنک پودی ۶۴ تین‌گه وارادر. بویله بر فائده‌لی تجربه‌نک مسلمانلر طرفندن ایدلمکی شایان تحسین‌در.

زراعت و صناعتنک استقبالی

بو کونده موجود فنلر آراسنده صناعت و زراعت‌نک ترقیسینه الک کوب خدمت ایتکان هم ایته‌چک فنلردن بری، بلکه برنچیسی «کیمیا» فنی‌در.

معلوم‌درکه مملکتلرنک معمور اولمقینک الک برنچی خدمتچیسی سوددر. سودانک ترقی‌ایدوب آدملرنک معیشتلرینی وبتون فائده‌لرینی تأمین ایدرلک درجه‌که ایرشمکی صاتلق نرسه‌لرنک کوبایمکینه باغلیدر. صاتلق نرسه‌لر ایسه‌عموما دیه‌رلک ایکی نورلیدر. بری: صناعتنک نتیجه‌سی، ایکنچیسی: زراعتنک محصولیدر.

دیمک صناعت و زراعت ترقی‌ایتکان صاین مدنیت و معموریت ده ترقی ایده چکدر. لکن صناعت ایله زراعت نچوک ترقی ایدرلر؟ نچوک ایدوب بو کونگی

کیمچلکلرندن خلاص اولوب مکمل بر درجه‌گه ایرشورلر؟

بو سوآللرگه جواب ویرمك بر درجه قیون بولسه ده فن کیمیا یاردمی ایله ایدلمش تجربه‌لرگه قاراب بونلرغه جواب چقارمق ممکندر. مثلا: هیچ نرسه اوسدره الماغان یرلر، کیمیاچه تیرسه‌او لر سبیلی، الك یخشی اوسدره طورغان یرلرگه قاراغانده ده آرتق اوسدرمکده لردر. کیمیادن طوغان الیکتریقی ایله قوهٔ نباتیه سی تقویه ایدلگان یرلرنگ طبیعی حالنده قالدرلغان یرلردن اوچ - دورت الوش آرتق ایگون ویردیکی هم آشلقینگ مکمل اولدیغی کوب مرتبه تجربه‌لر ایله بلنمشدر.

بزلر باغچه‌لرمزده مثلا چوگوندر، تورما، کابسته کبیلرنگ برنیچه‌تورلیسنی کنه اوسدره آلغانمز حالده، باطانیقلر، نباتیونلر کیمیا استعمال ایتمکلری سایه‌سنده ایسناگان توسده، ایسته‌کان روشده اوسدروب بونلرنگ بر ایکی یوز تورلیسنی دنیاغه چقاردیلر.

بوندن آڭلاشیل‌درکه، کیمیا زراعتنگ برنچی یاردمچیسی در: ایگونلرگه توشکان تورلی حشراتلرنگ ضررلرنی بتورمك طوغروسنده ایکنچیلرنگ یاردملرینه ایرشکان نرسه‌لر شول کیمیا ایله یاصالغان دارولردر. ایگونلرگه یاردم ایچون کیمیا استعمال ایتمك بو کون مشکل هم کوب حراجتلرگه موقوف ایسه‌ده، کیله‌چك ده بونگ‌ده چاره‌سی تابیلور. شول وقت زراعت آلغه کیتوب، آدملرنی کله‌چکده‌گی آچلقدن قوتقارر. شمدی‌کیلیك صناعت‌که: صناعت بتونلای کیمیاغه محتاجدر. حتی، یر یوزندن کیمیا بتسه، صناعتده بتونلای بته‌چکدر. بونی اثبات‌که‌ده حاجت یوقدر.

اوشبو عصرنك الوغ کیمیا گیرلرندن اولان «برتلو» کیمیانگ بو درجه‌ده اهمیتنی ملاحظه ایدوب بوندن یوز-یوز ایللی یللر صوڭ فن کیمیانگ نتیجه‌سی اوله‌رق آدملرنگ زراعت وصناعت بابنده نیندااین بر حال‌که کیله‌چکلرینی خیال ایدوب اوشبو سوزلرنی سویلبدر: تیز وقت مدنیتلی مملکتلرده صوقاچی، ایگنچی، کرستیان اسمنده هیچ بر آدم قالماز؛ ایکنچیلك جن وپری حکایه‌لری کبی بر حکایه حکمینه کره‌چکدر. یر کومری معدنلری وبونك کبی یرآستوندن اشلنه طورغان باشقه صنایع دن اثری اولسون قالمایه‌چقدر.

کیله‌چکده کیمیا قوتی ایله حرکت ایده‌چك پویزدلر پاراخودلر، بو کونده حرکت ایتمکده اولان پاراخودلرنی، پویزدلرنی بتونلای ایزوب اهمیتدن توشوره‌چکدر.

اول وقتلرده یرنك‌اورتاسندن اولغان قوت دن استفاده ایدیله‌چکدر. هر کمگه معلومدرکه، یرنك اورتاسنده نهایتسز قوتلی بر حرارت واردر.

بو حرارتنك دُللّه نیچه یوز مك یللردن بیرلی کیلمکی معلوم ایسه‌ده وآنك ایله بیك زور خدمتلر والوغ اشلر اشلمك ممکن اولسه‌ده آندن فائده‌لنمك وآنی بربر اشکه یاراتمق خصوصی بو کونلرگه قدر ذهنلرگه کیلمگان یاکه کلسه‌ده فائده‌لنمك ایچون کرك اولغان قورال وعلم یتارلك درجه‌گه ایرشمگان ایدی. کیله‌چکده ایسه بو حرارتدن استفاده ایده‌بیله‌چکدر وبونك آرقاسنده هیچ بتمی طورغان حرارت چیشمه‌لری آچیلاچقدر.

یرنك مرکزنده‌گی حرارتدن استفاده ایتمك ایچون اوچ - دورت مکامیتر یعنی ۱،۸۷۵ صازین تیره‌نلگنده بر قویو قازیق یته‌چکدر. بو کونده بو قدر تیره‌نلکده قویو قازمق محال کبی کورنسه‌ده کیله‌چکده دنیاغه چغاچق فنی قوراللر ایله بونده‌ی قویولر قازمق ممکن اوله‌چقدر. بو درجه تیرانلکده صولر غایت قاتی بر حرارت کسب ایدوب الك آغر ماشینالرنی حرکت ایتدررلك درجه‌ده پار قوتی حاصل اوله‌چقدر. بوندن باشقه دخی مذکور تیره‌نلکده شونده‌ی بر الیکتریق حراراتی طابلاچقدرکه، هیچ بتمی یاکاروب طوراچقدر. بوده بتوی متصور اولمغان اوچسز بر قوت اولاچقدر.

آخری وار

ن. الخوجاشی

صناعتنی قوتلاندرمك لازم

هر کم‌گه معلومدرکه، بالادن علم ومعرفتنك فائده‌سینی کورمك ایچون بر نیچه یللر صبر ایله کوتمك لازمدر. زیره بالا اوقی باشلاسه یدی - سکز یل‌اوتغاچ، الوغ مکتبلرنی تمام ایتکاچ - بر اورنغه کرگاچ فائده کتوره باشلیدر.

اما بالادن صناعتنك فائده‌سینی کورمك بوڭا قاراغانده تیزراك اوله‌چقدر. زیره اوچ - دورت یل‌اوگرانوب بر صناعت بلوب چقغان بالا شول کوندن اشکه باشلیدر. لا اقل اوزینك معیشتنی اوزی تأمین ایده‌در. دیمك، ملت صناعتنك فائده‌سینی تیزراك کوره‌چکدر. اگر تیز آراده صناعتنی قوتلارگه باشلانسه بر نیچه یل ایچنده ملت یخشی غنه آیاقغه باصوب معیشتنی تأمین ایده بیله‌چکدر. شول وقت ملتدن هر تورلی فائده‌لی اشلر امید ایتمك هم صورامق ممکن اولور. یوقسه ملت اوز معیشتینی اوزی تأمین ایده آلماغان بر وقتده آڭا تورلی اشلر تکلیف ایتمك، فن اصطلاحنچه ایتکانده تکلیف مالایطاق بولاچقدر. شونك ایچون معارف سوگان هم ترقی سوگان قرداشلرمزنك بارچه‌سندن ملت نامینه اوتنه‌مز ابتدائی تعلیم‌گه اجتهاد ایتکان قدرلی بالالرغه صناعت اوگراتدررکه دخی اجتهاد ایتسه‌لر ایکان؟

بزم روسیه مسلمانلری ابتدائی

تعلیم‌گه عجب درجه‌ده اجتهاد ایده باشلا دیلر . هر یرده اوقو ، اوقتو ، هر برده مکتب صالوا بایلر هیچ طوقتاوسز ملت یولنده آقچه‌لرینی صرف ایدوب طورالر . ترقیپرور معلملرمز هر یرده اوقتوب طورالر . بو اش مسلمانلرنڭ یوزلرینه الوغ آقلق‌در . اوشبو طریقه بارغانده روسیه مسلمانلری ترقی یولنده اجتهاد ایتمدیلر ، دیمك اصلا ممکن دگلدر . اگر صناعت توغروسنده دخی اوشبو طریقه اجتهادلر ایدلسه روسیه مسلمانلرینڭ استقبالی بیك امیدلیدر . بوندن صوڭ افندیمز علیه السلامنڭ : هنر فقیرچلکدن امینچیلکدر ، دیگان سوزینی اصلا خاطردن چغارماسقه کرك . هر آتا اوزینڭ بالاسینه بر هنر اوگراتدررگه اجتهاد ایدرگه کرك . بزدن اجتهاد اولسه جناب تعالی هر اشکه یاردم ویره‌چکدر .

ۋیستافکه

هرکم دنیاده نیندای صناعتلر ونیندای قوراللر وارنی بلوب بترمیدر . بر طرفده نیندای قوراللر استعمال ایتولگاننی ایکنچی طرف کشیلری بلمیدر . شونڭ ایچون دنیاده بولغان بتون صناعتچیلرنڭ اشلرینی هم قوراللرینی بر یرگه جیوب خلققه وهنرچیلرگه کورسه‌ته‌لر . بونی عمومی ۋیستافکه یعنی « سرکی » دیب آتالادر . بعض وقتلرده بر گوبیرنا یاکه اویزد اوز گوبیرناسنده ، اوزاویزنده اولغان صناعتچیلرنڭ اشلرینی بر یرگه جیوب کورساته‌در . بونی خصوصی ۋیستافکه دیب آتالادر .

ۋیستافکه‌نڭ فائده‌سی ایکیدر . برنچیسی : خلق‌غه صناعتنڭ ترقی درجه‌سینی کورستمکدر . ایکنچیسی : هنرچیلرگه اوز هنرلری توغروسنده چققان قوراللرنی کورستمك هم ایکنچی طرفلرده اول هنرنڭ نه روشده اشلانگانلکینی کورستمکدر . عمومی ۋیستافکه‌لرده کوروب کوب نرسه‌لرنی بلمك اوگرانمك ممکن اولادر . ۋیستافکه‌غه وارغان هنرچیلر اوز هنرلری توغروسنده یاڭا چققان قوراللرنی کوروب آلادر . آنڭ برله اشلانگان اشنڭ نیندای اولدقینی کوره‌در ، باشقه‌لرنڭ اشلری ایله آشنالنه‌در . بو طریق ایله صناعتنڭ هر یرده بردی تارالماقینه سبب اوله‌در . شونڭ ایچون ویستافکه‌لرنی کوب آقچه‌لر صرف ایدوب یاصیلر .

بویل آپریل ، مای ، ایيون وایيول آیلرنده روسیه‌ده ۴۱ گوبیرناده ویستافکه یاصالغان ترکستان وقافقاز طرفلرنده دخی یاصالغان . بویله ۋیستافکه‌لرنی باروب کورمك صناعتچیلر وهنرچیلر ایچون لازم اشدر .

ۋیستافکه‌لر یالگز صناعت اشلری ایچون گنه یاصالمیدر ، بعض وقتلرده ایگون قوراللرینی وحیوان آصرامق روشلرینی کورستمك ایچون ویستافکه‌لر

یاصیلر. نچوك آصراغانن، حیوانلرنڭ نینداى روشده اولغانلرینی کوره سی کیلگان کشی بوندی وهستافکه لرغه واررغه تیوشلیدر.

خدمت

خدمت نڭ نـه اولدقینی بلمك هم خدمت اورچملی اولمقنڭ سببلرینی بلمك پك اهمیتلی اشدر؛ زیره خلقنڭ دنیاده سعادتلری کوبرك وقت خدمتدن کیله در.

تاریخی تجربه لرگه هم بو کونگی معیشتلرگه آشنا اولغان کشیلرگه معلومدرکه، سعادتکه ایرشکان خلقلرنڭ آڭا ایرشمکلری یالگز بخشی اقلیملر، منبت توپراقلر آرقاسنده دگلدر، بلکه آرمای طالمای اینکان خدمتلری آرقاسنده در.

سعادتده یالگز اقلیم ویالگز توپراقنڭ یتماگانلکی شوندن معلومدرکه، بر اقلیم ده وبر توپراقن یشاکان قوملرنڭ سعادتلری تورلی وقتلرده تورلیچه اولمشدر. آوروپانڭ بو کونگی حاللری ایله ایکی - اوچ یوز یـل مقدم اولغان حاللری آراسنده کوب آیرمه واردر.

شونڭ ایچون، دیمك ممکندرکه: تورلی طرفلرده، تورلی وقتلرده خلقنڭ سعادتی تورلیچه اولمقنڭ سببی انساننڭ اوزنـده در، آنڭ خدمتنده در هم خدمتنڭ اورچملی اولماقینه سبب اولغان نرسه لرده در. بو سببلرنی بلمك وآنلرنی اوزگارتمك ممکن اولغانغه کوره آنلرنی هر کم ازلمك تیوشدر.

اقتصاد علماسینڭ دیدکلرینه کوره خدمتنڭ اورچملی اولمقینه عمومی سببلر جمله سندن خدمتنڭ مقداری هم خدمتنڭ روشی در. خدمتکارلر کوگل قویوب آرمای طالمای اشلاسه لر البته قـول کوچی ایله اشلانگان ماللرنڭ مقداری آرتاچقدر. خدمت اورچملی اوله چقدر.

خدمتنڭ مقداری خلق آراسنده خدمتکه یاراقلی کشیلرنڭ مقدارندن هم یل ایچنده اولان خدمت کونلرینڭ مقدارندن ایلر وکیله در. خدمتکه یاراقلی دیب هر بر بالغ سلامت کشیلرنی ایتوله در. بر ملتنڭ وبر خلقنڭ ایچنده صبیلر، قارتلر، صوقرلر، صانگراولر، عقلسزلر وبشقه چه خدمتکه یاراماز درجه ده آورو کشیلر کوب اولسه اول ملتنڭ خدمتکه یاراقلغی کم اولادر. صوکره خدمتکه یاراقلی کشیلر بارچه سی قول کوچلری ایله شغللنمیلر. شونڭ ایچون بر جمعیت ایچنده بوندای معطل اعضالر کوب اولسه اول جمعیتنڭ اشلاکان اشلری واشلکان نرسه لری آز اولادر هم سعادتلری ده بشقه لردن توبان اولادر.

خدمت که یاراقلی کشیلرنـڭ صانی تورلی ملتن تورلیچه اولدقی کبی خدمت کونلرینڭ صانیده هر ملتده بر دگلدر. بو ایسه اقلیم دن، عرف دن و عادتـدن کیله در. پروتستانلر آراسنده بایرام وتعطیل کونلر بشقه لرغه قاراغانده آزراقدر

بناءً علیه آنلرده کوبراك کون خدمتکه
صرف ایدیلهدر.
بزم مسلمانلر آراسنده ایسه بایرام
کونلر بیك آزدر. خدمتگه یاراماغان وقت
باری آطنهده بر ساعتدرکه، جمعه گه اذان
اوقولغاندن جمعه تمام اولغانچه‌در. بناءً
علیه مسلمانلرده خدمتکه صرف ایدیله
چك کون بیك کوبدر.
ایسه تکج ایله مبتلی اولغان مملکتلرده
بایراملرنك اشنی کیموتمکی واشکه تأ-
ثیری دخی آرتوقدر. اشچیلر هر بایرام
صوکنده باش توزاتوب ینه برکون بوغا
لتالار.
خدمتنك دوشی ایسه ملی تفاوتلرغه
قاراب یوریدر. انگلیز اشچیلری اشلر
نده ثبات ایله، نمسه‌لر اشلرینی برینه
یتکروب اشلمك ایله، فرانسزلر اشلرینك
نفیسلکی ایله مشهورلردر. روس اشچیلری
ثبات برلن اشلرکه صالح اولسه‌لرده کوب وقت
آکاموفق اوله آلمیلر. هر اشنی قاعده‌سز
اشلاگانگه کوره اشکه بیك قزو باشلاسا
لارده بیك تیز صوونه‌لر. روسیه مسلمانلری
ایسه قارا خدمتلردن باشقه‌ده حاضرگه
اوزلرینی تانوتدقلری یوقدر.
صوکره خدمتلرنك یعنی قول
کوچلرینك اورچملی اولمقی ایچون اوشبو
بش تورلی نرسه شرطدر. ١ نچی: خدمت
ده حریت، یعنی هرکشی اوز خدمتندن
اوزی فائده‌لنمك، ٢ نچی: خصوصی ملك
یعنی اشلاگان کشی‌نك اشلری اوز ملکنده
اولغان نرسه‌ده اولمق. ٣ نچی: عملنك
معلوماتلی اولمقی. ٤ نچی: کوچلرینی برگه
قوشمق، ٥ نچی: خدمتلونی بولشمك. بو
بش نرسه‌ه اهمیتلی اولدقلری ایچون
اوز وقتیله تفصیلا بیان ایدلسه کرك.

کشف واختراع

نوروج صنعتچیلرندن بری
آو توقیمق ایچون قول ماشینه‌سی اختراع
ایتکان هم «شوتلاند» زاوودی بونی
صاتوب آلغان ایدی. لکن نه ایچوندر،
هیچ کم گه صاتمای طوردی. بوکون ایسه
روسیه حکومتینك زاکازی بوینچه بر
ماشینه یاصاب بیارگان. ماشینا تجربه‌گه
قویلدی. قول ایله باشلاب بیرگان اشنی
ماشینه اوزی اشلب تمام ایته‌در.
بهاسی پوشلینه راصخودندن باشقه
ایکی یوز صومدر. خاجی طرخان طرفلر
نده اولان بالقچیلر ایچون بو ماشینا
کرکلیدر هم فائده‌لیدر.
- فرانسیه‌لی حکیم «دیوبوآ»
اطرافینی یاقتورتا طورغان بر تورلی
میقروبلر کشف ایتکان، بونلرنی بولبونده
یعنی اورده تربیه ایتکاچ بیك تیز
اورچیلر. بونلرنی اورچیتوب حکیم دیوبوآ
یاقترتقوچی بر ماده حاصل ایته‌در. پیالا
صاوت ایچنده اولان اوشبو ماده قارانغی
کیچده قویاش یاقتیسی کبی یاقتیلق
ویره‌در. هوا نه قدر صاف اولسه شول
قدر یاقتی اولادر. بو ماده آزوقی

اگر یخشی اولسه بش آلطی آیغه یته‌در. لامپه‌لر اورنینه استعمال ایدیله‌چکدر.

زراعت

توتاللمك اصولی

ایگوننی توتال یاصاب صاچمك اصولی مانژوربه‌ده - قوریه ده کوبدن وار ایسه ده روسیه‌ده، یاکاشنه تجربه‌گه قویلمقده‌در. بو اصول تمام مبدانغه چقسه اقتصادی جهتدن آنك کوب فائده‌لری امید ایدیله‌در. آراده کوز طوتلغان فائده‌لری اوشبولردر: ۱ نچی، توتال اصولنده بر پوط اورلوق بر دیساتینه‌گه یته‌چکدر. عادتده ایسه دیساتینه که اون پوط اورلوق ساچیله‌در. بوتقدیرده هر دیساتینه باشینه توقز پوط؛ بتون روسیه‌گه بش یوز ملیون پوط اورلوق تابش قالاچقدر. ۲ نچی، توتال اصولی کوبراك محصول ویره‌در. اورنی ایله ایکی یوز پوط حتی مك پوط محصول ویرگان دیساتینه‌لرده کوریلمشدر. لکن آنلر بیك شرطی کلگان یرلرده‌در. هر یرده اول قدر اولماسه ده عادی اصولگه قاراغانده یکرمی اوطز پوط آرتق محصول ویرسه ده بتون روسیه‌گه کوب جیولاچقدر.

۳ نچی، توتال اصولنده قوریلقدن کوب خوف یوق ایمش هم یردن چوب اولانلرینی بتوره ایمش.

۴ نچی، توتال اصولنده یالگز توتالارنی گنه تیرسلرگه کرك اولادر. بونك ایچون آز تیرسده یته‌چکدر.

۵ نچی، بو یرگه هر یلنی طوتاش برتورلی ایگون صاچمك ده ممکن اولاچقدر.

بو اصولنی قبول ایتمك ایچون اولا آنی هر کم اوز یرنده تجربه قیلوب قارامق لازمدر. زیره هرگو برنانك وهر اویزدنك یری بر تیگز منبت دگلدر. برنده ایدلگان تجربه ایکنچیسینه یارامیدر. بلکه هر برنك اوزنده تجربه ایدیلوب کوریلورگه تیوش.

توتالگه صاچمق ایکی تورلیدر. بری، شول توتالنگ اوزینه طوغری صاچمقدر، ایکنچیسی، اولا ایگوننی مخصوص بر یرگه صاچوب آندن توتاللرگه کوچروب اوطرتمقدر. بونك الگ فائده‌لیسی اوشبو کوچروب اوطرتمق اصولیدر.

توتالنك اوزینه طوغری ساچکان تقدیرده ایکی اوچ آطنه دن صوڭ ایگوننی صزمق لازم اولادر. شونك ایچون اول اصولنی «آکوتشنیا» یعنی «صزمق اصولی» دیب آتالادر.

توتالگه ساچولگان ایگوننی ساچولگان وقتندن باشلاب اوچ دورت آطنه اوزغاچ آنی، برانگی صزغان کبی صزوب یومشاق توپراق ایله ایگوننك توبینی

بو ژبرشوك قدر قابلانورغه یعنی كومار
گه كیرك بو اصولنك بار حاصیتی شول
صزمقده یعنی یومشاق توپراق ایله قابلا
تمقده در. زیره ایگوننك یاشادان یرگه
كوملگان یرلرندن یاشا طامرلر چغادر؛
بو طامرلر الككی طامرلر ایله برگه جیو
لفاچ بخشی قوتلی اولوب یردن آزوقنی
كوبراك صورادر؛ شونك ایچون ایگوننك
قوتلی اولمقینه سبب اولادر. صوڭره اول
صزغان وقتدن بنه اوچ دورت هفته اوز
غاچ ایگوننی ایكنچی قات صزارغه كرك.
ینه شولای یومشاق توپراق ایله ایگوننك
توبلرینی قابلاتورغه كرك. اوشبو قابلا
غان توپراق یومشاق طورغان مدتنده یر
دن پار چققنی منع قیله در. ایگوننی
قوریلقدن صاقلیدر.

قطایلر اگر بل قوری كلسه ایگو
نلرینی جای بوینچه ایكی اوچ قات صزا
لار. اوشبو صزمق آرقاسنده آنلرنك
ایگونلری ۵۳ درجه قزولقارغه چداب
طورادر.

بو اصولده توتال نك كركلگی آراسینه
كروب صزمق اوڭغای اولسون ایچون ندر.
بناءً علیه باغچه توتالی كبی توتال حاضر
لنمگان یرلرده عادی یرگه، آرالرینی
كیڭراك قالدروب طوغری ایتوب، لینتا
لاب ساچمك ممكندر. ایشته صزمق
اصولی بودر. كوچرمك اصولینی كلچك
بیان ایدرمز.

ایگون اورلقلری

«نه ساچساڭ شونی اوررسن»
دیگان مقال مشهوردر. » اورلقی نچوك
بیشی شولای، دیگان سوزده وار.
لكن كوب كشیلر اورلوقنی ساچقانده
برده اعتبار ایتمیلر؛ واق بگل هم چوپلی
اورلوقلر ساچالر.

قزان گوبرناسنده اورلقلر تفتیش
ایدلگان وقتده بر قداق آرش ایچنده
توقز یوز دانه ضررلی چوب اورلقلری
تابلغان. اگر دیساتینه گه عادتده گیچه
اون پوط آرش ساچلسه، آنك ایله برگه
۲٦۰ مڭ دانه چوب اورلقلری ساچیله
در. ولادیمر گوبرناسنده برقداق
آرش ایچنده ۳۴۴۸ دانه چوب اورلقلری
تابلغان. دیمك خلق ایگون آراسینه
ضررلی چوپلرنی اوزلری ساچوب اوسترا
لر. صوڭندن آنی تارتدرر آلدنده،
یاكه صاتار آلدنده ایلاب كوب عذابلر
كوره وكوب وقتلر ضایع ایدەلر.

چوب اورلوقلری ایگوننك اوسمكی
ایچونده بیك ضررلیدر: ایگون ایچون
حاضر آزوقنی بو چوپلر اوزلرینه صو
رالر. شونك ایچون ایگوننی ضعیفلا
تەلر هم آڭا ایركلاب اوسارگه
ایرك ویرمیلر. بوندن قوتلمق ایچون
اورلقنی ساچكان وقتده توللی ایلاكلر
دن ایلاب آرچیمق لازمدر.

صوڭره اورلوقنك آغر هم ایری
اولمقینه اعتبار ایدرگه تیوش؛ آنك

یچون اورلوقلار تیشلوب چققانچه‌ده
در ، یعنی توبکه تامر، اوستکه یفراق
بار گانچه گه قدر بردن هم هوادن
زق آلاآلمیلر؛ بو وقت باشقه آزق
رلن توکلانه‌لر. اول آزوق اورلقلر
ک اوزلوغنده بولغان زاپاص‌لردر.
ورلوقده بو زاپاص‌لر نه قدر آرتق
ولسه، ایکنچی عبارت برله ایتکانده: اور
وق نه قدر ایری بولسه، شول قدر
زرك تامرلانوب، تازاراق اوسوچان
لادر. بو ایسه ایگون
یچون ضروردر. زیره ایگون تیگز
یشلوب، تیز وقتده کوچ آلوب
ینسه، اول اوزی باشقه چوب اولاملرینی
اصوب، هلاك ایتوب کیته در هم قوربلقغه
صالقونغه چدا میلراق اوله در. یاش
قتنده تازاروب قالغان ایگونگه تورلی
ورتلرده کوب ضرر ایتمیدر.

قزان گوبرناسنده برابیمینیه ده
وشبو طریقه بر تجربه ایدلگان: ایکی
ر تیگز دیساتینه‌گه بر وقتده، بر روشده
شلاب ایکی تورلی اورلوق ساچولگان.
رنچی اورلوقنك چیتوبرتی اون پوط
کرمی قداق تارتقان؛ ایکنچی‌سی اوراق
لغان - چیتوبرتی ۸ پوط ۲۳ قداق
رتقان؛ هر ایکی دیساتینه‌گه ایکسی ده
ر چیتوبرت ساچولگان. صوڭره
یگون جنغان وقتده بونلرنك محصوللری
رشبو روشده چققان: آغر اورلوقدن
۱۲ پوط آلونغان؛ اما ینگل اورلوقدن
۸٤ پوط آلونغان؛ دیمك آرالرنده اوطز
سکز پوط آیرما اولغان. شونك ایچون
ساچکان وقتده آغر هم ایری اورلوق
ساچارگه اجتهاد ایدرگه کرك.

دخی اورلوقنك تیشلوچان اولمقینه
اعتبار ایتمك لازمدر. لکن کوب خلق
بوگاده التفات ایتمیلر آنلرنی اوردرب
قـــارلغانلر، بر مسکوه گوبرناسنده
والوکلام اوبازنده اورلوقلرنی تفتیش وقتنده
اورلوقدن باری ۷۹سی تیشولگان. دیمك
ۋالوكلام اوبازنده اولان کربستیانلر هر
دیساتینه‌گه ۳ پوط اوطوز اوچ قداق
اورلوقنی هیچ فائده‌سز اوغوتقانلر.
بونلرنك اون پوط دیب ساچگان
اورلوقلرندن بارسی یدی پوطی تیشولگان؛
شونلرده، دیساتینه‌نی طوطروب ساچکان
ایدمده سیراك بولدی، دیب زارلانا
تورغانلردر!!

بعض برلرده یوزدن باری ۲٦سی
تیشولگان. بوندی اورلوقلرسا چوبده،
الله ایگون ویرمدی، دیمك البته اوباتدر.
شونك ایچون اورلوقلری ساچار آلدنده
اوردروب قارامق مطلقا لازمدر.
اوردرمك طریقلری کیله‌چکده بیان
ایدیلور.

قرغه ئوله‌ن ساچمك اصولی

بزم روسیه ده قرلر اوچ گه تقسیم
ایدلمشدر، بریده اوجـم ، برینه قاطی
آشلق ساچالار؛ برینی یال ایتسون دیب
تبك یاتقرالر، بونی پارنا قری یا که قاطی

باصو، دیب آتیلر؛ مقدم‌ده بتون آوروپا ده اوشبو اصول مقبول ایدی . بر وقت انگلیزلر پارنی یعنی قرنك اوچ‌دن بر ینی معنی‌سزغه تیك یاتقرونی بترودیلر ؛ آنگا ئولان ساچمق اصولینی میدانغه چغاردیلر. شونك ایچون انگلیز معیشتی بیك تیز وقتده آلغه کیتدی ، حیوان آصرامق یگللاندی، پچان وبولونلرغه احتیاج آز ایدی. هر یرده ئولان ساچمق عادت حکمینه کردی. حتی مخصوص بولونلری اولغان یرلرده دخی قرلرینك یارطسینه ئولان ساچمکنی عادت ایتدیلر . ایشته شونك ایچوندرگه، پارنی بتوروب آنگا اولام ساچمق اصولینی فن زراعتده آنگلیه اصولی دیب ذکر ایدیلدر .

انگلیز معیشتینك تیز وقت ایچنده آلغه کیتکانینی کورگاچ بو اصولنی نمسه لرده قبول ایتدیلر. صوڭره ۱۷۹٤ نچی یلده روسیه‌ده دخی تجربه‌گه قویلدی . حاضرنده روسیه‌نك کوب یرلرنده بابارلر اوز یرلوینی کوب قولرغه تقسیم ایدوب برنچه قرلرینه تورلی ئولانلر ساچالار . بویله ئولان ساچونك برنچه فائده‌سی واردر . ۱ نچی: حیوانات ایچون یخشی آزق اولادر . یلینه ایکی قات اولکوره طورغان ئوله‌نلر بار؛ آنلرنی آزقی ایچون چابوب آلالر . ۲ نچی: بالقغان یرگه قوت کرته‌در . ئوله‌ن بوزوب ساچکان یرده ایگون یخشی اولغاننی هر کم اوزی کوروب بلادر . ۳ نچی، یرده کوب تامرلر قالدروب هم صاباقلری چروب یرنی یاکارتادر اوشبوکا ئوله‌ن ساچمك اصولینی تجرب ایدوب کورمك تیوشلیدر .

ساچار ایچون ئوله‌نلرنك نوعلری کوبدر . اوشبو اسملرده ئوله‌نلرنی روسیه‌ده تابمق ممکندر: کلیور لیوتسیرن، ایسپارتسیت، ژیك، تیموفیك هم اشپیرگل . قرغه اوشبو اولاملرنی ساچمك اصولی آیرم آیرم بیان ایدیلور

قریه حاجتلری

هجرت مسئله‌سی

بعض قریه کشیلری کیتانل یورط یرلوینی صاتوب سبریاغه هجر ایدوب کیته‌لر، ایمش. بو اش الو خطادر. درست ۱۹۰٦ نچی یل ۱۰ نچ مارتده اولان فرمان بوینچه بار خرستیانلرگه، میشچانلرگه قریه خلقین هم نچالستوانك رخصتندن باشقه‌ده آسیب روسیه‌ده اولغان گوبرنا واویلاتلر کوچوب کیتارگه حریت وبرلمشدر. لک کوچوب کیدرگه حریت اولسه ده بار اورناشورغه آرتق حریت یوقدر: بارغ کشی آندافی قامسیه‌لرغه مراجع ایدوب کوچوب اوطرفه بیلکولانگ

بر وارمی یوقمی؟ بلشماك لازم اولادر. اگر بلشماینچه بارسه کوب وقت اورن تابهاینچه کیری قایتوب کیتارگه مجبور بولادر.

سبیریاده بر ایکی تورلیدر: بری «ژولنی زاسلینیه» ایچون تعیین ایدلگان برلردر. بو یرلرگه کم‌واروب اوطرمه‌ده، اوچوك روشده اوطرمه ده ، کوبی بر آلسه‌ده رخصتدر . لکن بو یرلر معیشت ایچون کوب موافق یرلر دگلدر. تابول، طوم، یه‌نیسای، ایرکوت گوبرنالرینك هم یاقوت وزابایقال اوبلسلرینك تایغالی طرفلری یعنی اورمان اچلری ژولنی زاسلبنیه ایچون تعیین ایدلمشدر. ساحالین هم قامچاتقه طرفلرینی ژولنی زاسلینیه ایچون تعیین ایتمك ده فرض ایدیله‌در .

ایکنچیسی، هجرت قامسیه‌سی طرفندن مهاجرلر ایچون حاضرلنگان یرلردر . بو برلارنی یخشی قاراب معیشت ایچون موافق ایدوب حاضرلنمشدر . بویله یرلر نك صولرینه قدر حاضردر . بونلرنی حاضرلمك ایشی مخصوص بر پارتیه گه طاپشرلمشدر. بو پارتیه بوکون تابول، توم، یه‌نیسای، ایرکوت گوبرنالرنك هم آمور، پریمور ، اورال ، طورغای ، آقمولا، سیمیپولاط وزابایقال اوبلستلرنده اشلمکده‌در . بونلرنك بولیب بیلگولاب قویغان برلری «مهاجر اوچاستقالری» دیب آتالادر . قانون بوینچه مهاجر اوچاستقه لری جان باشینه اون بش دیساتینه‌دن آرتوق ، ۸ دیساتینه‌دن کیم اولماسقه تیوشدر .

سبیریاغه کوچارگه قرار ویرگان کشی اولا: اوزی باروب یاکه وکیل (حاداق) ییروب اوز اسمینه مهاجر اوچاستقالرندن برینی بیلگولاتمك لازمدر . شوگا قدر عائله‌لرینی کوچرماسکه ، یورطلرینی ساتماسقه تیوشدر.

بر کشی اوز اسمینه مهاجر اوچاستقه لرندن برینی بیلگولاتسه، اول اوچاستقه ایکی یلغه قدر انك اسمنده یوریدر . اگر ایکی یل ایچنده کوچماسه ، یاکه باشقه برگه کوچوب اورناشقانی معلوم اولسه اول اوچاستقه نی باشقه کشی‌گه ویره‌لر .

سبریاغه کوچوچی بیك کوب اولغانغه کوره، آنك اوچاستقه‌لر بتمشیدر. پارتیه‌لر حاضرلاب اولگورته آلمیلر. شونك ایچون یورط یرلرنی آلدان صاتوب قوبارغه یارامیدر .

مهاجر اوچاستقه‌لری کوچاوگه تلاگان کشیلرگه خصوصی ملك ایدوب تیگون ویربله‌در . کوچوب وارغان کشیلر آول بولوب، اوبشستوا بولوب اوطررغه ده اختیارلیدر .

مهاجر اوچاستقه لرینی قارارغه بار وچیلرغه، اگر شهادتنامه‌لری قوللرنده بولسه تیمر یوللرده آرزان بیلیتلر ویربله‌در. هم آلدان اوز اسمینه مهاجر اوچاستقه‌لری تعیین ایتدروب ، صوگره

کوچکان کشیلرگه حکومت طرفندن باردم
ده ایدیله‌در .
لکن سبرباغه کوچمك گه قاراغانده
آول یانندغی یرلرنی آلوب کوچوب
اوطرمق‌نچه الوش آرتوق اولسه کرك .
آول یاننده یر تابماغان کشیلر طبیعی
سبرباغه کوچارگه مجبورلردر .

یاکا قاعده‌لر

نادیل یرلرنی تقسیم طوغروسنده
اوشبو کونلرده، ٣٢ ماده‌لی، وقتلی نظام
تصدیق ایدلدی . بو نظام بوینچه، آول
یرلری بولنگان وقتده، هر یورط
خواجه‌سی اوز جماعتینه تیوشلی یرلرنی
بارچه‌سینی بر یردن بولوب ویرورگه
صورارغه حقلیدر ؛ کرك اول یرلر
آنگ اسمینه اوکرپیت ایدلسون، کرك
ایدلماسون برابردر . دخی بو نظام
بوینچه ایك اول خوطر اولوب اوطورمق
آلده کوربله‌در . خوطر یاصامق ممکن
اولماغان یرلرده هر کمگه بر تیگز
آطروب یاصاب یعنی کیساکلاب بولمکنی
آرتق کوربله‌در .
اگر آولده برنچه کشی اتفاق
ایدوب اوزلرینك آیروب بر یردن
آلغان یرلرینه کوچوب اوطرمقنی
تلاسه‌لر آنلرغه موافقچه اورنلر یاصاب
ویربله‌چکدر . اگر آول خلقی اوزار
اتفاق ایدوب هر قایوسی اوزار
قاراغان یرلرنی بارسینه بر توتو
ایتوب یاکادن تقسیم ایدرگه بریگو
یاصاسه‌لر زیمله اوستراایتلنی قا
آنلرغه اوزلاری تلاگانچه تقسیم ایت
ویرورگه تیوشدر . بریگوور اید
اوچدن ایکی الوشنك اتفاقی کرکدر .
بو نظام چوبارلاب تقسیم
بتورمك ایچون یاصالغان تدبیرلر
برسیدر .

اول خلقینه بورچ ویرمه

١٩٠٧ نچی یل ١٧ نچی مارتده
نظام یاصالوب یر اشلرنی توزاتو
تلاگان آول خلقینه خزینه‌دن بور
آقچه ویرورگه قرار ویرلگان اید
لکن اول وقتده بو نظام بر آز نی
یاصالغان ایدی اوشبو ٢٣نچی اوکتا
گوبرنا باشلقلرینه تاراتغان سیرکول
قاراغانده حکومت بو نظامنی بر
کینگایتکان کورینه‌در .
١٧ نچی مارت نظامی بو
بورچغه آقچه، نادیل یرلرینی ز
صالوب آقچه آلا آلماغان کشیلرگ
ویربله ایدی . حاضر ایسه بو
محتاج بولغان هر کمگه د

چکدر. دخی ۱۷ مارت نظامی بوینچه
بورچ ویرو آلدنده اوبزدنی قامبسیه‌نك
اعضاسی واروب قاراب تیکشرمك لازم
ایدی. حاضر ایسه بو شرط دگلدر.
صوکره ۱۷ مارت نظامی بوینچه بورچ
فقط بر اشلرینی ترتیب‌که صالور ایچون
گنه ویریله ایدی. حاضر ایسه آول
خلقینك معیشتنی یخشیرته‌جق هر اش‌که
ویریله‌چکدر. یعنی یرلرنی تیگ‌لاب
بولارگه، بنالرنی کوچرورگه، یر اشلرینی
یخشیرتورغه ویرلگان کبی صوقا ایچون
آط آلورغه، ایگون ایچون قوراللر وما
شینالر آلورغه او لوقلرنی یخشیرتورغه،
یر یاکارتورغه وغیر شونك کبی اشلرگه
ده ویریله چکدر.

دخی ۱۹۰۹ نچی سنه اسمیتا سنده
آول خلقینه یر اشلرینی توزاتورگه یار
دم ایچون بر ملیون روبله تعیین ایدل
امشدر. بو ملیون ایچندن ویرلگان
اعانه کیری قایتاروب آلنمایه‌چقدر.
لکن ممکن قدرلی فائده‌لی اش‌که، فائده‌لی
روشده صرف ایدلمکینه دقت ایدیله
چکدر. انشاءالله بزم مسلمانلرده بوندن
فائده‌لنسه‌لر کرك.

اومارطه چیلق

اومارطه‌چیلق یگل هم فائده‌لی بر
هنردر. اومارطه آصرامق ایچون زور
صوما کیرا کمیدر. اومارطه قورتی
ایچون بلی وصالقون هوانك کوب آرتوق
ضرری بوقدر؛ شونك ایچون آنی روسیه
ده هر یرده آصراب بولادر.

اومارطه آزغنه خدمت‌که قارشی پك
کوب فائده ویره‌در. آنك فائده‌لری جمله‌سندن
برسی بال ایله بالاوزدر. آدم الاسی ایچون
بو ایکی‌نك فائده‌سی بیك کوبدر. اولگسی
تورلی صورتده آزوق اولغان کبی
ایکنچیسی‌ده کوب هنر وصنایع‌گه کرکلی
نرسه‌در.

بال‌ده شفالیلق، طوقلق، طازارتو
چیلق خاصیتلری واردر. قان آزلقندن،
قاطولردن بالنك فائده‌سی وارلغی صوکغی
تجربه‌لردن معلوم اولمشدر. بال، سرکه
باصار ایچون، هر تورلی یراننك وبیچینیه‌لر
ایچون استعمال ایدیلدیکی کبی بعض
دارولرده آندن باشقه تمام اولمیدر.

بالاوز ایسه کوبراك شم ایچون
استعمال ایدیلدر. آندن باشقه دخی
بوباو هم لاك ایچون استعمالیده واردر.

بال ایله بالاوزغه باشقه بال قورت
لری ینه بر تورلی جیلم‌ده ویره‌لر؛ آنی
آغاچ نرسه‌لرینی بالترانمق ایچون باصا
لغان تورلی لاکلرغه قوشولادر.

بال قورتلری ایگونلرنك هم بعض
لرنك «تلقیح» ایدلمکینه یعنی آشلانو
وینه ده کوب خدمت ایده‌لر.

نباتات فنی اوقفان کشیلرگه معلو
مدرکه، آتالق، آنالق نباتاتنده‌ده واردر.

آتا چچکده اولان توزان آنا چچکك که کوچماسه یعنی آشلانماسه هیچ بر اولان جنسی یمش هم اورلوق ویرمیدر. نباتاتنك آشلانمقی جیل برله بولغان کبی اومارطه قورتی وتورلی چبنلر واسطه سی ایله ده اولادر. چبنلرنك یالگز آنالریغنه قشلیدر. شونك ایچون آنلار چچک وقتلرنده بتون یمشلرنی آشلاندررلق درجه ده کوبایوب یته آلمیلر. اومارطه قورتلری ایسه بتون ایللری ایل قشلادقلری ایچون چچك وقتنده چچکلرنك بندن بر یته یوروب آنلارنك آشلانمقینه سبب اولالر.

آمریقالی « لانغونستر انت » نك تجربه سینه کوره ٥ قداقلی اورطاچه بر ایل کوننه ایکی یوز ملیون چچك که قونا ایمش. بونلردن اوندن برینی‌گنه آشلاسه‌لرده کوننه نه قدر فائده‌لری اولادر. باشقه فائده‌لرندن قطع نظر ایله یالگز اوشبو فائده‌لری ایچونگنه ده آنلرنی آصرامق تیوش اولسه کرك.

بزم مسلمانلر آراسنده قورتچیلر کوبدر، لکن فن ایله تربیه ایتمدکلری ایچون قورتدن آمریقالولر وآوروپالولر آلغان فائده نك چیرکنی ده الا آلمیلر. بناءً علیه خلقمزنی اومارطه چیلق فنی ایله، آز اولسه ده، طانشدرمق ایچون قورت حقنده یازلمش رساله وغزته‌لردن آلغان معلومات اوزرینه، اوز تجربه‌لرمزنی ده قوشوب اقتصاد صحیفه لرنده نشر ایدرکه قرار ویردك.

آخری وار.

ف. فخری.

جزئی معلومات

بر آول خلقی اتفاق ایدوب بر کشی دن بر آلسه‌لر، شول برنی آلور ایچون کرستیان بانقه سی آقچه ویره‌در؛ لکن اول یرگه اوزی حق تعیین ایده‌در. صوگره، شول حقنك صومینه سکسانتین کومش ویره‌در. یعنی یوز صوملق یرگه سکسان صوم ویره‌در. قالغان یکرمی صومی ۆیرخ دیب آتالادر. آنی آول خلقی، اوزلری تولارگه کیراك‌در.

— اگر اون دن کیم کشیلر برگه اتفاق ایدوب بربر آلسه‌لر آنلرغه بانقه اوزی تعیین قلغان حقنك صومینه ٨٥ تین ویره‌در.

— اگر یالگز کشی اوزینه ملك ایدوب بر یرنی بر کشیدن صاتوب آلسه آگا بانقه اوزی تعیین ایتکان حقنك صومینه ٩٠ تین ویره‌در.

— اگر براو اوزی یورطلری ایله کوچوب وارور ایچون براو آلسه، آگا بانقه، اوزی تعیین ایتکان حقنك تمامینی

ویره در. یعنی بانقه قار اونده یوز صوم طورورلق یرگه یوز صوم ویره در. هم بانقه بو کشی‌نك یرینه قیمت حق قویادر.

— آسیای روسی غه کوچوب بارغان کشیلر بش یلغه قدر خزینه تولاولرندن هم زیمسکی اسبورلردن آزاد ایدیله‌در. مهاجرلرنك محتاجلرینه بش یلغه قدر پراسینتسز آقچه بیریله در، ایللی صوم دن ۱۵۰ صومغه قدر. هجرة ایدوب وارغان باش یکتلرنك یاشلری پریزف چیگینه یتکان اولسه ده اوچ یل کیچکدروب چاقریلا در.

— بر ایرنك ایکی خاتوندن طوغان بالا، ایر اوزی سلامت وقتده بر برینه قردش حساب ایدلسه‌لرده، ایر اولگاچ اول بالالر بر برلرینه، بتونلای یات حساب ایدیله در. شونك ایچون بو بالالرنك، ایکسینك ده، آنالری سلامت اولسه بشقه قردشلری اولماسه ایکیسی ده الگوت ایمیت‌ایته‌لر (عسکر اوصنافی ۴۸ ماده)

— قارا ایل‌باصقان پیراواد بلانقالرینی پوچته خانه‌لرده قبول ایتمای باشلاغانلر. کوك قارا ایل باصقان بلانکالرنی غنه قبول ایده لر.

— ایگون اولچاملك ایچون مخصوص اولچاو واردر چیتوبرت دیب ۸ چیتوبریك که ایته‌لر، چیتوپریك ۸ غارنس دن عبارتدر. تجارتده بر چیتوبرت بغدای طوقز پوط یارمغه، بر چیتویرت آرش آلطی پوط یارمغه حساب ایدیله‌در. ایکنچی نومر اقتصادده چیتویرت بکرمی بش پوط دیب خطا واقع اولمشدر.

احوالات عمومیه

ترکیه-ترکیه بلغاریه‌ایله‌ده، آفستریه ایله ده صوغش تلامیدر. مجاربه‌ایچون اصلاحات‌اشینی، آز دیکانده، اون یلغه کیچکدرر؛ دیلر. شولای اولسه ده کرك وقتده سکز یوز ملك عسکرنك حاضر طورغانینی سویلیلر. ملت مجلسینه‌وکیللر صایلانا باشلادیلر. صایلانغان ۷۶ وکیل دن ۶۱ ترك، ۵ گریك، بدی‌بلغار، صرب، ارمن، یهود بوردر. صایلاو اشندن مسلمانلر ایله‌گریکلر آراسی، برآز بوزلغان. گریکلر صایلاولرغه قارشی پروتیست ایدوب مانیفیستا تسیه لر، یعنی نمایشلر یاصیلر. حج‌غه وارغه چقغان قریم مفتیسی ۳۱ نچی اوکتابرده، سلطان‌حضرتلری اوز حضورینه قبول ایتکان. آفستریا مالل ینه بایفوت بیك رعایه ایدیله‌در. آفستریادن کلکان شکرلر صاتولمای قالغاچ عثمانلی بانقه سی، آنی بیع مزایده ایله

صاتماقچی اولغاچ بتون غزته لر عثمانلی بانقه سینه هجوم ایتکانلر.

افستریا.- آفستریا، صربیه و چیرنا گوریه (قره طاغ) اختلالندن بیك قورقادر. وینگرلرده نمسه لردن راضی اولمدقلرینی بلگورتالار. خلق بیك قورقوده. خلق عسکر قاراولینی صوریدر. بو سنه وهر سك طرفلرنده عسکرنی آرتدرالار. صربیه ولی عهدینك روسیه دن شاد قایتدیقی آفستریالولرنی بر آز اویغه قالدرادر. صربیه ایله ترکیه آراسنده عقدلر یاصالغان خبری بونلرنی ینه تشویشکه صالادر. آفستریایلری بایقوت دن بیك ضررلنه لر، جیولشوب وزیرلر باشلقینه وارالار؛ لکن باشلق نه اشلاسون، آخری خیرلی اولسون، دیمك که بشقه جواب ویره آلمیدر. آفستریا غزته لری بو مسئله نی بیك یازالار: اکر ترکیه بایقوتنی بتورسه آکا بورچ غه آقچه و بورکه یاکه بورچلرینی کوتاریشورکه، ترکیه طرفندن تاموژ- کمرك پوشلینه لرینی آرتدررغه رضالق کورساته لر. آوروپاده مشهور قورالسز محاربه ایشته اوشبودر.

بلغاریه- بلغارلر استقلال اعلان ایتولرینی بتون بلغاریه نك تلامکی ایله اولدی دیلر؛ ترکیه ایله دوست اولورغه حاضر اولدقلرینی بیان ایده لر. هر ایکی طرفدن و کیللر جیولوب بلغار وترك آراسنده اولغان اختلافلی مسئله لرنی قاریلر. بونلرنك حرکتلرینه قاراغانده بلغاریه ایله ترکیه آراسی تیز توزالمك امیدی واردر.

مصر.- مصرده ۹ نچی نویابرده محمل شریفنی حج سفرینه اوزاتقان چاقده کوب خلق جیولوب مصرغه اداره مشروطه صوراب نمایشلر یاصاغانلر. مصرلیلر مشروطه نی انکلیزدن می یاکه ترکیه دنمی صورارغه کرك، حقنده کوب مناظره لر ایتدیلر. «اللوانك» خبرینه کوره: وطن حزبی مصر ایچون اداره مشروطه صوراب خدیوکه مراجعت ایتکانلر، مراجعت نامه لرینی اون اوچ مك امضا ایله تابشرغانلر.

فاس - مولای حافظ نك سلطانلغی آوروپا دولتلری طرفندن تصدیق ایدلمش، ایمش. مبارك اولسون! اوزینك عقلی وتدبیری آرقاسنده بتون مخالفلرینی یکوب تخت که اولطرا آلغان کشی دن کوب نرسه لر امید ایتمك ممکندر.

ایران- شاه ستارخان ایله همان صوغشه در. ستارخان فرقه سی مراغه شهرنده غلبه ایدوب ایکی طوب، آلتی یوز ملطق، دورتیوز مك دانه پاترون قولغه توشردیکنی تیلیغراملر خبر ایده در. بونلر بارچه سی اسلام جسدی ایچون حاضرلنگان نرسه لردر. شاه اداره مشروطه نی کیری آلدقینی بوندن صوڭ ملت مجلسی جیولمایه چقنی، اعلان ایتکان. بوده ایرانك آلغه کیتمکینه رضا اولماغان بر دولتنك دخلی ایله اولمقی ظن ایدیله در.

قطای - قطای ایمپراطوری وفات

ایتدی. طول ایمپراطور خاتونی دخی وفات ایتدی. بو کون قطای ایمپراطورلغینه ۲ یارم یاشلك یی-او تعیین ایدلگان بونك آتاسی هم اولگان ایمپراطورنك برادری اولان «چوان» نائب تعیین ایدلگان، لکن قطایده عسکر آراسنده اختلال علامتلری کورینه باشلاغان. قطایده زور واقعه‌لر بولمق احتمالی واردر.

گیرمانیا- گیرمانیا ایمپراطوری آفستریا ایله متفقدر. آفستریا محاربه ایتسه گیرمانیاده محاربه ایتمك لازم اولادر. شونك ایچون گیرمانیا ایمپراطوری اوزینك قول آستنده اولغان حکومتلردن فکرلرینی صوراغان. «باواریه» قراللغی ایله «بادن» کنازلکی صرغش تلامادکلرینی معلوم ایتکانلر.

گیرمانیا «ریخستاغ» نده بعض فرقه‌لر حکومتنك پالاکلرگه قارشو تدبیرلر ایتمك ایچون کوب آقچه‌لر صرف ایتدیکلرینه راضی اولمدقلرینی بیان ایتکانلر.

کرید- کریدده اولان مسلمانلرنی گریکلر بیك قصه باشلاغانلر؛ شونك ایچون کرید مسلمانلری آوروپا حکومتلرندن حمایه صوراب عریضه ویرگانلر. بناءعلیه روسیه کریدده اولان عسکرینی قایتارماسقه قرار ویرگان.

— بوبل پادشاهلرنك وزیرلرنك سیاحت ایته طورغان یللریدر. کوب ایمپراطورلر کورشدیلر، سویلاشدیلر، نه ایچوندر جناب‌الله بیلور. بعض غزته‌لرنك یازدقلرینه کوره سلطان عبدالحمید حضرتلریده آوروپاغه سیاحت ایتچك ایمش.

ترکیه- استانبولده تجارت عثمانیه‌نك ترقیسی اسمنده بر جمعیت یاصالغان. تبریك ایده‌مز. روسیه ایله تجارتکه اهالینی تحریض ایتمکلرینی رجا ایدر.

آمریقا- آمریقاده رئیس جمهور صایلاو اولدی. رئیس ایتوب الککی حربیه مینیستری تافت صایلاندی. آمریقاده رئیس صایلاو بیك قیمت توشادر: هر طرف خلقنی اوز طرفینه دعوت ایتوب کوب آقچه‌لر صرف ایده‌لر. آمریقاده رئیس جمهور اولان روزویلت، تافت‌نك رئیس اولماقینه اجتهاد ایتکان.

آمریقانك پادشاهسی اولان روزویلت اوزینك بر اوغلینی بر مگازینگه اش اوگرانورگه ویرگان. آمریقاده کشیگه کوب خدمت ایته طورغان ملیونیر بالالری کوبدر مقصودلری آقچه توگل، اش اوگرانمکدر. گیرمانیه ایمپراطوری ویلهلم تجارت ایته‌در. اوزینك تجارت اشینی اوزی باشقارادر.

داخلی خبرلر:

۱۵ نچی اوکتابردن باشلاب دوما مجلسلری دوام ایده‌در. مجلسلرده‌قارالغان اشلر آراسنده الڭ الوغسی یر قانونلری‌در. ۹ نچی نویابر زاقوننی قارادیلر. بعضسی موافق دیدیلر بعضسی توگل دیدیلر. مسئله بر یاقلی اولغانی یوق.

دوما اعضالری بیك غیرت ایله سویلیلر. کوبسی وقت‌وقت فزوب کیتوب اورشالر. بوده وکیللرنڭ اوز مسلکلرنده ثابت اولدقلری ایچوندر. آوروپا دومالرنده اورندقلر ایله صوغشولرده اولادر. خلق آیچون کوزگه کورینه طورغان‌مسئله‌لر دین اشلری ایله‌یر اشلری در. بو نلر حقنده‌بر قرار ویرماسدن الکگی دوما حقنده بر نرسه‌ده ایتوب بولمیدر. بزنڭ‌دومادن امید ایته‌طورغان نرسه‌لرمز: زاکونلرنی بر آز ایرکنایتوب توزاتمکدر؛ بوقسه روسیه نڭ مشروطه‌لغی ترکیه مشروطه‌لغینه قاراغانده هم آوروپا حکومتلرینڭ مشروطه‌سینه قاراغانده بوق منزلنده‌در. روسیه‌ده ایکی الوغ کشیلر بزده مشروطه‌لق وارمی یوقمی؟ دیب بر بروندن صورشالر.

بزم مسلمان فراقسیه‌سی قادیتلرغه ایارماینچه اوز آلدینه حرکت ایدرگه قرار ویرگان. معقول اشدر.

دین کامسیه‌سنده‌بر دیندن‌ایکنچی دینگه کوچو مسئله سی قارالغان، لکن دوما قاراماقینه کرماینچه آنڭ حکمی یورمیدر. دوما قاراغاچ ده غ. ساویتدن اوتمك، پادشاه حضرتلرینه ایرشمك لازمدر. کامیسیه خرستیان توگل بر مذهبدن ایکنچی دین گه کوچارگه ممکن، دیب قبول ایتکان. بوگا قاراغانده چواشلر مسلمان بولورغه یارایه‌چقدر. اما خرستیانلر مسلمان بولورغه یارامیدر.

«قزق بر اش»

اوشبو سرلوحه ایله محترم «وقت» غزته‌سی اوشبو خبرنی نقل ایته‌در: دارالفنونلرگه یهودیلرنی ۵، حتی بعض یرلرده ۳ گنه پراسینت آلالر. شول سببلی هر بل دارالفنونلرگه مکلاب یهودی یگتی‌کره آلمی قالا. بوش اورن بولسه‌ده

آلنمیلر . باشقه دین اهللرینه ایسه بوندی قصنقیلق یوق . حاضر یهودی یکتلری دارالفنونگه حسابدن طش کرر ایچون رسما اسلام دیننه کوچه‌لرده مسلمان اسمی ایله کره‌لر . آدیسده ۱۸ یهودی یکتی بو یل شولای مسلمان بولدیلر . بوندن بر نیچه یل الـك ولادیقافقاز شهرندن یهولرنی قوا باشلاغان ایدیلر، شول چاقده آلنمش‌لاب یهودی اسلام دینینه کوچوب قوغیلودن قوطولوب قالمش ایدیلر .

- سمار گوبرناسی استاوراپول اویاز نده تیمر معدنلری، بگولمه اوبازنـده «مارعانس» قاتلاولری تابلمشدر ناوا اوزین هم نیکالابسقی اویزدلرنده نیفت وارلغی بلنمشدر . بو طرفلرنی تیکشرمك ایچون اینژنیرنی غالوبیتسکی بیرلمشدر . یرلی خلق اوز بایلقلرندن اوزلری فائده لنه بلسه‌لر نه یخشی اش اولور ایدی .

قاسپی دینگزنده «جله کاین» اوطراو نده ایکنچی نیفت چیشمه‌سی تابلمشدر . کوننه قرق مك پود نیفت چغارادر . بونده نیفت دخی کوب اولورغه کرك دیلر .

— ترکستان هم قافقاز طرفلرینـه هجرة ایدرگه مهاجرلرغه رخصت ایدلمیدر .

— مینسکی شهرنده ۱۳۷ یاشلك شمیدت اسمنده بر قارتنك وارلغی بوکونلرده معلوم اولمشدر . بو قارت دنیاده ایگ قارت کشی دیلر . ۱۸۱۲ نچی یل محاربه‌سندن باشلاب ۱۸۷۷ نچی یـل ترك وروس محاربه‌سینه قدر محاربه‌لرده اولمشدر . ٤٦ عدد میدالی واردر حاضرنده‌ده عقلی سلامت هم اوزنی اوزی یورتادر . خاتونی یتمش سنه مقدم وفات ایتمشدر . قردشلر ندن هیچ کم یوق .

— مسکوده ایسر کلـکگه قارشو ژیستافکه آچارغه قرار ویرلمشدر . بو ژیستافکه‌ده الکئونگ ضرری مجسم صورتده کورستیله‌چکدر .

مکتبلر حقنده

محترم «ترجمان» غزته‌سینك یازدقینه کوره : اصول جدیده ورشدیه مکتبلری قریم دوخاونی پراولینیه‌سینك قول آستنده دگل ایمش . شونك ایچون قریم مفتیسی گوبرناطورغه یازغـان کاغدنده، اول مکتبلرنی حکومت اوز نظارتینه آلسون ایدی، دیب طلب ایتکان ، بوخصوصده آقمسجد معارف اینسپکتوری ۲۴ اوکتا برده مکتبلرنی گیزوب حکومت مکتبلر ینك پروغرامماسی قبول ایدلمسنی تکلیف ایتکان . اگر حکومت مکتبلر ینك پرو غرامماسینی قبول ایتمسه‌لر مکتبلرنی

یابمق توغروسنده مقامینه مراجعت ایده چکینی سویلگان محترم «ترجمان» بونی روس غزته‌سندن نقل ایده‌در وبونک توغرولقینی بلگان کشیلردن خبر ایده‌کارینی اوتنه‌در .

حاجیلر حقنده

بو کونلرده غزته اداره‌لرینه حاجیلردن تورلی مکتوبلر وتورلی تیلیغراملر کیل باشلادی. بعضیسی سید عظیمبایفنی اورشادر، آنک حاجیلر فائده‌سی ایچون، دیب صالغان حاجی خانه‌لرندن زارلانادر. بعضیسی سید عظیمبایفنی ماقتیدر. آنک اشندن رضالق بلدره در. محترم « ایدل» اداره‌سینه حاجی ترخان حاجیلرندن اوشبو طریقه تیلیغرام کیلگان : « ۲٤ نچی اوکتابرده دابراوُولنی فلوط پاراخودینه منوب دینگز سفرینه یونالدک. پاراخودده سید عظیمبایوفنک اداره‌سندن ممنون اولدق. پاراخودلر بیک چیصطا، مسلمانلرغه مخصوص آشلارهم تری قویلر حاضر وبیک مول هم سیزوبده کار انتینگه کرلمیه‌چک » بوندای خبرلرنک هیچ برینه ایناتورغه یارامیدر، آنک ایچون سید عظیمبایف دابراوولنی فلوتنک آغینتیدر. آنی یامانلاب خط یازوچیلر روسکی اوبشستوا طرفندن کویلانگان کشیلردر. ماقتاوچیلر ایسه : دابرووولنی فلوت طرفندن کویلانگان کشیلردر. حاجیلر واروب تمام ایلانوب قایتمایینچه طوروب سید عظیمبایف حقنده بر حکم ویرمک قیوندر. اقتصاد نقطهٔ نظرندن قاراغانده سید عظیمبایفنک پلانی بخشیدر. اول تاشکنددن آدیسه‌گه قدرلی ۱۱ برده حاجیلر ایچون مخصوص واقزاللر صالمقچی اولادر. اول واقزاللرده هر قایوسنده مسلمانلر صاتو ایدچکدر، مسلمان مالی مسلمان قولنده قالاچقدر. اگر سید عظیمبایف شول پلاننی وجودکه چغارا آلسه، باشقه کیمچلکاری اولسه‌ده عفو ایتمک ممکندر

عالی همت

محترم « بیان الحق » غزته سینه یازلدیغینه کوره : قزلیارده محمد جان حاجی دولتکلدیف ۲ ــ ۳ سنه مقدم محله‌سنده اولان مسجدکه بر مقدار علاوه ایله، تخمینا اون‌ملک صوملق عمارت ایتکان‌هم غایت زوربر مکتب ومدرسه بنا ایدوب آنی تأمین ایتمک ایچون، غایت مکمل طاشدن اون‌عدد کیبت بنا ایدوب وقف ایتمش، کیبتلرنک هر بری سنوی ایکی یوز صوم، جمعی ایکی ملک صوم داخسود

كنور مكدەدر . بو ذات بونك ايله قننا عتلناماى، مدرسه فائدەسى ايچون بر باكالينىنى كيبت آچوب ، فائدەسى شول مدرسه‌گه اولديغى كبى اصل صوماسنى هم شول مدرسه‌گه وقف ايتمشدر .

مسلمانلرده ترقى‌اثرلرى

سمبر اوبزدنده مسلمان جميعتى آچلغان . ادارەلرى الوغ تارخانده، رئيسلرى آخوند حكيمف در .

— پيرم شهرنده ترقيون اسلام جمعيتى آچلغان. بر هنر مكتبى آچارغه قرار ويرگانلر .

— اوفاده شهر ادارەسينه غلاصنى لقغه آلنى مسلمان صايلانغان . صايلانوچيلر: بدر الدين نذيرف ، صابر جان بسيمف ، كناز حسن آقچورين ، عبدالحى شمسونف ، محمد نجيب حكيمف ، شمس الدين حاجى زاهداللين در .

— تونتارده مدرس نجيب افندى طرفندن مكمل ومنتظم روشده بر مدرسه آچلمشدر .

— قزان گوبرناسى آقيكت قريه‌سنده برادران شفيع اللينلر طرفندن قزلر مكتبى آچلغان .

— سابق «وطن خادمى» محررى مهدييف جنابلرى آقمسجدده روسچه ايكى هفته‌لك، بر غزته چغارورغه رخصت صوراغان .

— پيرم مسلمانلرى مدرسه لرينى تربيه ايدر ايچون امام و مدرسلرينه معاشلق ويرر ايچون بر مجلسده ايكى مك صومدن آرتق آقچه جيغانلر . شهر ادارەسندن وزيمستوا طرفندن دخى يدى يوز صوم آلنه‌چقدر .

— زويه باشنده برادران آقچورينلر اتكالرينك يورطينى مدرسه‌ايچون وقف ايتكانلر . موافق روشده ياصاتوب ويرمكنى وعده ايتكانلر .

شومرانغه قارشى

بعض يرلرده ايگونلرنى شومران اسمنده بر حيوان تلف ايده‌در . بونلر قرده اوبا ياصاب معيشت ايده‌لر بيك اورچملى حيواندر. سمارگوبرناسينك جنوب طرفلرنده بوحيوان بلدن بلقوتلنمكده‌در . ايگونچيلرنى بيك يوداته‌در، ايكنچيلر كونى‌تونى ايگونلرينى شومراندان صاقلاب اوزدرالار .

زراعت علماسى بو حيوانغه قارشو سيراوگلورود Сѣроуглеродъ اسملى دارو استعمال ايتمكنى معقول كورەلر؛ بو داروغه آينوماسون ايچون چيرك الوش كيروسين قوشالار . اوشبو طريقه قوشيلوب حاضرلنمش دارو زيمسكى اصقلادلرده بولادر .

بو دارونى كيك آغزلى برشيشه‌غه صالوب آغزينى يخشى پروبكا ايله تغارغه كرك . صوڭره بوندن توكاراكلاب اورمان چيكلاوكى

یاصاب آنلرنی شول شیشه‌غه صالوب دارو تمام سنگانچه آنده طوتارغه کرك. صوڭره بر اوچلی نرسه‌ایله قاداب آلوب هر بر شومران اویاسینه بر شار صالوب آنڭ اوستندن صالام یاکه پچان ایله اویانڭ آغزینی تغارغه کرك. اگر باشقه طرفده اویانڭ ایشوکی اولماسه شومران شونده تونچیغوب اولاچقدر.

بو اصول هم فائده‌لی هم آرزاندر.

عادتده مصارفی اویا باشینه چیرك تین کیله‌در.

قایسی اویاده شومران وار، قایسننک یوق ایکاننی بلمك ایچون کیچ برلن اویالرنڭ آغزلرینی آزغنه توفراق ایله کوموب چغارغه کرك، ایرته برلن قاراغانده قایسی اویانڭ توپراغی شول کوینچه قالسه آنده شومران یوقدر. اگر تیشولگان بولسه آنده شومران واردر مذکور شارلرنی آنده صالورغه کرك اولادر.

اداره‌دن:

«اقتصاد» براملەب صاتوله‌در:

قزانده ادریسف، علییف شرکتیناڭ مغازه‌سنده.

چیسطاپول ده محمود افندی یوما یف ده.

سمبرده شهاب غفارف مغازه‌سنده.

حاجی ترخانده عبدالرحمن افندی عمرف مغازه‌سنده.

اوفاده ادریسف، علیف مغازه‌سنده.

استرلی تماق ده قلم کتبخانه سنده.

ترویسکی ده خدمت کتبخانه سنده.

خوقندده اسحاق افندی شریپف ده.

اورنبورغ ده کریمف، حسینوف مغازه‌سنده، هم برادران کریمفلر مغازه‌سنده.

گوریف ده یارالله افندی مرادف‌ده.

قاسم ده عبدالله افندی دولیقامف‌ده.

ناشر و محرری: محمدفاتح مرتضین.

کریموف، حسینوف وشرکاسی ‌نڭ مطبعه‌سی اورنبورغده. Типо-лит. Т-ва Каримовъ, Хусаиновъ и К°. Оренбургъ.